

**Програм за унапређење положаја младих у Чачку и
Локални акциони план
за период 2025 -2027. године**

Садржај

1. Увод	4
2. Правни основ	5
3. Методологија израде Програма и Локалног акционог плана	6
4. Принципи и вредности	7
5. Анализа тренутног стања	9
5.1. Демографски подаци за град Чачак	9
5.2. Кључни партнери за спровођење омладинске политике у Чачку	11
5.3. Анализа потреба младих	19
5.4. SWOT анализа	61
6. Визија	63
7. Циљеви и мере за реализацију Програма за унапређење положаја младих у Чачку за период 2025 – 2027.	63
7.1. Веза са Циљевима одрживог развоја – Агенда 2030	67
8. Локални акциони план за спровођење Програма за унапређење положаја младих 2025 – 2027.	78
9. Институционални модел за имплементацију, укључујући и систем праћења, вредновања и извештавања	97

Скраћенице:

ЈЛС- Јединица локалне самоуправе

КЗМ- Канцеларија за младе

НСЗ- Национална служба за запошљавање

ЛАП- Локални акциони план

РС – Република Србија

ЦОР – Циљеви одрживог развоја

РЗС – Републички завод за статистику

ШОСО – Школа за основно и средње образовање

НТП – Научно технолошки парк

МСП – Мала и средња предузећа

Уводна реч градоначелника

Град Чачак препознаје младе као кључне покретаче развоја у друштву, а њихову креативност, знање, енергију и ентузијазам као снагу на којој се заснива развој целокупне заједнице. Свесни смо чињенице да је важно створити окружење у којем ће припадници млађе животне доби из нашег града имати прилику да уче, раде, стварају, доприносе развоју локалне заједнице, као и свом личном развоју.

Програм унапређења положаја младих у Чачку усклађен је са Националном стратегијом за младе и усмерен ка унапређењу њиховог положаја у свим аспектима друштва.

У првој фази било је неопходно утврдити које области живота су младима најважније, које проблеме препознају као кључне и на који начин ти изазови могу бити превазиђени. У креирању самог програма активно су учествовали млади узраста од 15 до 30 година, што му даје додатну вредност, јер је заснован на њиховим реалним потребама и искуствима.

Програм обухвата низ активности и мера које имају за циљ покретање дугорочних, системских и организованих промена, у складу са очекивањима младих, који су најзначајнији потенцијал за напредак друштва. Иако је важећа стратегија превасходно фокусирана на узраст од 15 до 30 година, ми ћемо се потрудити да неке активности обухвате и најмлађе, јер је наш циљ да сваком детету обезбедимо срећно детињство и квалитетно образовање. Само стабилни, образовани и вредносно усмерени појединци могу бити темељ снажне и успешне заједнице.

Програм за унапређење положаја младих у Чачку је резултат посвећеног рада, истраживања и дијалога са младима. Осмишљен је са циљем да подржи идеје, потребе и потенцијале младих људи. Верујемо да ће мере и активности које планирамо заједнички да спроведемо допринети квалитетнијем животу, већој друштвеној укључености и изградњи града по мери младих у коме већина младих жели да остане и гради своју будућност.

1. Увод

Млади представљају један од најзначајнијих ресурса сваког друштва, носиоце иновација, економског развоја и друштвених промена. Њихов потенцијал је у креирању будућности града Чачка немерљив, али у исто време, демографски и економски трендови указују на изазове који могу утицати на њихов останак и развој у локалној заједници. Као и већина јединица локалних самоуправа у Србији, са изузетком Београда и Новог Сада, Чачак се суочава са емиграцијом радно способних, високообразованих појединаца у потрази за боље плаћеним пословима или пословима под бољим условима. Највећи проценат ове популације чине управо млади. Поред тога, у последњих неколико година евидентан је и тренд миграција средње квалификованих радника, посебно младих, који се селе у друге делове Србије или иностранство. Трајне и циркуларне миграције средње квалификованих младих људи већ сада утичу на тржиште рада, а у будућности могу имати озбиљне последице на укупан друштвени и економски развој града. Свесна ових изазова, Градска управа града Чачка кроз *Канцеларију за младе*, која функционише од 2015. године, активно ради на препознавању потреба младих, решавању њихових проблема и пружању подршке њиховом развоју. Канцеларија има задатак да обезбеди једнаке услове за све младе, посебно за припаднике осетљивих група, као и да промовише толеранцију, различитост и солидарност. Основни мотив оснивања Канцеларије за младе био је стварање услова за квалитетнији живот младих људи, побољшање њиховог положаја и омогућавање њиховог активног учешћа у процесу доношења одлука које директно или индиректно утичу на њихов живот.

Град Чачак кроз сва своја стратешка документа препознаје значај младих као кључног фактора развоја. Улагањем у младе, Чачак настоји да буде град у којем млади желе да живе, уче и раде. Подстицање младих да остану у свом граду представља један од приоритета локалне самоуправе, са циљем ублажавања негативних демографских трендова и јачања развојних капацитета града. Поред формирања Канцеларије за младе, Град Чачак је 2023. године израдио *„Студију оправданости за стицање оптималних услова за останак младих – факултетски образованих у Чачку”*, како би кроз препознавање проблема и потреба младих креирао адекватне мере за смањење њиховог одласка у друге средине. У оквиру студије дефинисана су три специфична циља са 26 мера за њихово остваривање.

Имајући у виду све наведене чињенице, Град Чачак је приступио изради *Програма за унапређење положаја младих и Акционог плана за период 2025–2027. године*. Овај документ јавне политике ће пружити ефикасан стратешки оквир за унапређење услова за живот и рад младих у Чачку у наредном трогодошњем периоду, дефинишући конкретне мере и активности у областима које су од значаја за младе. Усвајањем Програма, Градска управа настоји да усмерава креирање подстицајног окружења које ће младима омогућити развој, запошљавање, укључивање у друштвене процесе и квалитетнији живот у Чачку.

Израду Програма је подржало *Министарства туризма и омладине* у оквиру Јавног конкурса за подршку јединицама локалне самоуправе у спровођењу омладинске политике на локалном нивоу у 2025. години, уз техничку помоћ ангажованог стручног експертског тима.

2. Правни основ

Програм за унапређење положаја младих у Чачку и локални акциони план за период 2025.-2027. ослања се на важећи правни оквир Републике Србије, који поставља темеље за креирање и спровођење мера и активности усмерених на побољшање услова за живот и развој младих. Овај правни оквир обухвата међународне документе, националне стратегије и законе, као и локалне прописе који омогућавају институционалну подршку младима.

У последњих неколико година, донет је низ међународних докумената, пре свега Уједињених нација, Европске уније и Савета Европе, који се директно или индиректно баве младима и представљају део оквира за израду Стратегије. Такође, међународни и регионални уговори о људским правима које је наша држава ратификовала производе обавезе у циљу унапређења положаја младих и стварања подстицајног окружења за живот младих.

*Закон о младима*¹ Републике Србије представља основни правни акт који уређује права, обавезе и одговорности младих, али и креира институционални оквир за њихово учешће у друштву. У складу са овим Законом, на националном нивоу усвојена је тренутно важећа *Национална стратегија за младе за период 2023–2030. године*. Ова стратегија, као стратешки документ Владе Републике Србије, поставља дугорочне циљеве и приоритете у области омладинске политике, а праћена је и *Акционим планом за период 2023-2030. године* који дефинише конкретне мере и активности за њену примену. Акциони план, по структури, прати општи циљ Стратегије: „*Унапређен квалитет живота младих*” и пет посебних циљева:

- ❖ *Посебан циљ 1:* Омладински рад је стандардизован у систему неформалног образовања и континуирано се спроводи;
- ❖ *Посебан циљ 2:* Просторни капацитети и услуге за спровођење омладинске политике су унапређени и функционални у свим ЈЛС;
- ❖ *Посебан циљ 3:* Млади су активни учесници друштва на свим нивоима;
- ❖ *Посебан циљ 4:* Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања;
- ❖ *Посебан циљ 5:* Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих;

¹ „Службени гласник РС“, бр. 50/2011

Поред секторских стратегија, оквир за стратешко планирање у јединицама локалне самоуправе дефинисан је *Законом о планском систему Републике Србије*². Овај закон предвиђа да је План развоја највиши документ развојног планирање локалне самоуправе, који пружа свеобухватни плански оквир за период од најмање 7 година. У складу са тим, Град Чачак је усвојио *План развоја Града Чачка за период 2023–2030. године*, који поставља стратешке смернице за унапређење квалитета живота грађана, укључујући и младе. У оквиру овог документа, дефинисан је посебан приоритетни циљ у области младих (приоритетни циљ бр. 15), који је усмерен на стварање услова за њихово оснаживање и активније укључивање у друштвене процесе, а гласи: „Унапређен систем подршке младима”. Овај циљ подразумева побољшање образовних и каријерних перспектива младих, подршку њиховој самосталности, као и развој инфраструктуре и програма који одговарају њиховим потребама.

Руководећи се даље Законом о планском систему, као и реалним потребама у области младих, град Чачак ће усвојити и *Програм за унапређење положаја младих*, који ће представљати оперативни документ у оквиру кога ће се ближе дефинисати приоритетни циљ из Плана развоја и разрадити конкретне мере, активности и очекивани резултати кроз *Акциони план*, а све за трогодишњи период.

Структура *Програма за унапређење положаја младих у Чачку* биће усклађена са правним и стратешким оквирима, при чему ће се посебна пажња посветити потребама младих у локалној заједници. Документ ће обухватити (1) визију; (2) анализу тренутног стања; (3) општи циљ и посебне циљеве; (4) мере за постизање дефинисаних циљева; (5) кључне показатеље и (6) институционални оквир за праћење, вредновање и извештавање. Његова имплементација допринеће унапређењу положаја младих, њиховом активном учешћу у друштвеном и економском животу и остварењу визије града Чачка као средине која пружа подршку младима у свим аспектима њиховог развоја.

3. Методологија израде Програма и Локалног акционог плана

Програм унапређења развоја младих у Чачку са акционим планом за период 2025–2027. године, (у даљем тексту: Програм), представља документ јавне политике, креиран у складу са важећим стратешким и законодавним оквиром, као и методолошким смерницама које осигуравају његову релевантност и применљивост. Програм у потпуности методолошки следи стратешки оквир Стратегије за младе у Републици Србији за период 2023-2030. године и пратећег Акционог плана за имплементацију исте, за период 2023-2025. године. Процес израде Програма био је заснован на активном учешћу свих релевантних локалних актера. Кроз радионице и јавне консултације, уз систематско прикупљање података путем анализе доступних извештаја и докумената, као и кроз разговоре са младима, стручњацима и

² „Службени гласник РС“, бр. 30/2018, 11/2021

представницима релевантних институција, добијен је свеобухватан увид у стање и потребе младих у Чачку. Значајан допринос дали су и попуњени упитници, осмишљени тако да прикупе специфичне информације од институција и организација које се баве питањима младих.

Након што је кроз овај процес дефинисана визија развоја младих, приступило се дефинисању општег и посебних циљева Програма. Општи циљ је преузет из Плана развоја и гласи „Унапређен систем подршке младима”, а посебни циљеви су предложени и дефинисани на састанцима са радном групом, тако да одговарају националном оквиру.

У складу са претходно наведеним, кораци израде Програма били су следећи:

- ❖ Усвајање Одлуке за израду *Програма за унапређење положаја младих у Чачку са акционим планом за 2025-2027. годину*, од стране Градског већа на Седници од дана 23.10.2024. године.
- ❖ Формирање тематске радне групе;
- ❖ Анализа стања у области младих (деск анализа, упитници, радионице);
- ❖ Израда прегледа и анализе стања у области младих;
- ❖ Дефинисање визије (радионице, јавне консултације);
- ❖ Дефинисање посебних циљева (радионице, јавне консултације);
- ❖ Дефинисање институционалног оквира за имплементацију, праћење, извештавање и вредновање;
- ❖ Дефинисање акционог плана;
- ❖ Израда документа;
- ❖ Одржавање Јавне расправе, финализација документа и усвајање документа од стране Скупштине Града.

Процес израде је стога подразумевао је *партиципативно учење* чланова тематске радне групе, који су значајно допринели изради документа и његовом квалитету. Осим примене „фокус групе” као методе консултација, организовани су и додатне „online” консултације којима се употпунио комуникациони процес и координација активности. Приликом израде, водило се рачуна о методологији, обавезним елементима и структури документа, који су дефинисани Законом о планском систему.

4. Принципи и вредности

Локални акциони план за унапређење положаја младих у Чачку заснован је на основним вредностима и принципима који су утврђени националним и међународним стандардима у области омладинске политике. Ови принципи обезбеђују свеобухватан и инклузиван приступ развоју младих и унапређењу њиховог друштвеног положаја.

Равноправност и инклузија

Омогућавање једнаких шанси за све младе, без обзира на њихов социоекономски статус, пол, националну припадност, физичке способности или друге личне карактеристике. Локалне политике за младе морају бити инклузивне и осигурати да све категорије младих имају једнаке могућности за развој, укључујући посебно рањиве групе (млади са инвалидитетом, припадници ромске заједнице, млади из руралних подручја и сл.).

Активно учешће младих у доношењу одлука

Млади треба да имају право да активно учествују у процесима доношења одлука које се односе на њихов живот и будућност. Канцеларија за младе, омладинске организације и институције треба да осигурају механизме партиципативног доношења одлука кроз јавне расправе, радне групе, омладинске форуме и друга тела у којима ће млади имати право гласа.

Подршка личном и професионалном развоју

Програм треба да омогући младима услове за развој компетенција, запошљивости и предузетништва. Ово подразумева подршку формалном и неформалном образовању, омладинском предузетништву, програмима стручне праксе и менторства, као и приступ савременим трендовима на тржишту рада.

Унапређење здравља и безбедности младих

Омладинска политика у Чачку мора да се фокусира на промоцију здравих стилова живота, превенцију ризичних понашања и унапређење приступа здравственим услугама прилагођеним младима. Посебан акценат треба ставити на ментално здравље младих, спречавање злоупотребе психоактивних супстанци, превенцију вршњачког насиља и промоцију физичке активности.

Развој културе, волонтеризма и омладинског активизма

Омладинска политика треба да подстакне ангажовање младих у културним, уметничким, спортским и волонтерским активностима, које доприносе њиховом личном и друштвеном развоју. Подстицање активног грађанства и волонтеризма доприноси развоју локалне заједнице и учвршћивању друштвених вредности међу младима.

Интерсекторска сарадња и одрживост

За унапређење положаја младих неопходна је координирана сарадња свих релевантних актера – локалне самоуправе, образовних институција, цивилног друштва, пословног сектора и медија. Потребно је осигурати дугорочну одрживост предложених мера кроз стратешко планирање и финансијску подршку.

5. Анализа тренутног стања

5.1. Демографски подаци за град Чачак

Град Чачак се налази у централном делу Србије и припада Моравичком округу. Према подацима Републичког завода за статистику, према последњем попису становништва, град Чачак има укупно 105.000 становника. У односу на претходни попис, примећује се благи пад броја становника, што је резултат негативног природног прираштаја и миграционих токова.

Табела 1. Становништво

Година пописа	Градско становништво	Остало становништво	Укупно становника
2002.	73.331	43.741	117.072
2011.	72.000	43.337	115.337
2022.	69.598	36.014	105.612

Просечна старост становништва у Чачку је 43,5 година, што указује на демографско старење. Од укупног броја становника, приближно 16% чине млади узраста од 15 до 29 година. Структура становништва по полу показује да је број жена нешто већи у односу на број мушкараца, што је у складу са општим демографским трендовима у Србији.

Број становника у градском подручју опао је за 4,86%, што је знатно мањи пад у поређењу са сеоским подручјем, где је забележен губитак од 18%. Ова разлика је резултат више фактора, укључујући миграције становништва са села у град унутар исте локалне самоуправе, досељавање становника из околних општина у Чачак, али и демографске структуре руралних средина. На селу преовладава старије становништво, што доводи до неповољнијег односа између броја рођених и преминулих, додатно убрзавајући пад броја становника.

Табела 2. Старосна структура становништва

Старосна структура	Процент становништва
0-14 година	14%
15-29 година	16%
30-64 година	52%
65+ година	18%

Према структури образовања, највећи део становништва има завршено средње образовање (око 50%), док је проценат високообразованих око 15%. Око 10% становништва нема завршену основну школу, што представља изазов у домену запошљивости и економске самосталности младих.

Табела 3. Образовна структура становништва

Образовна структура	Процент становништва
Без школске спреме и непотпуно основно образовање	5%
Основно образовање	15%
Средње образовање	60%
Више и високо образовање	20%

Демографски трендови указују на потребу за стратешким мерама усмереним ка заустављању миграција младих и повећању наталитета. Развој привредних прилика, унапређење образовног система и стварање услова за квалитетан живот младих су кључни фактори који ће утицати на будући демографски развој Чачка.

Према подацима из “Акционог плана запошљавања града Чачка за период од 2024. до 2026. године”, структура незапослених у граду Чачку, посматрано по степенима стручне спреме, изгледала је како је приказано у табели испод.

Табела 4. Структура незапослених

Степен стручне спреме	Број незапослених лица	Број жена	Број мушкараца
I ниво	652	318	334
II ниво	122	78	44
III ниво	817	377	440
IV ниво	1.134	751	383
V ниво	15	6	9
VI-1 ниво	98	66	32
VI-2 ниво	155	118	37
VII-1 ниво	417	285	132
VII-2 ниво	10	6	4

Подаци указују на то да највећи број незапослених има средњу стручну спрему, што сугерише потребу за додатним програмима обуке и запошљавања усмереним ка овој групи.

5.2. Кључни партнери за спровођење омладинске политике у Чачку

Градска управа за друштвене делатности

Град Чачак активно учествује у спровођењу омладинске политике кроз финансијску и институционалну подршку. Градска управа за друштвене делатности је надлежни орган у спровођењу одређених активности везаних за социјалну, дечију и здравствену заштиту и у оквиру ове градске управе издвајају се значајна средства за младе кроз различите програме:

- Финансијска помоћ ученицима који похађају школе за таленте и студентима на државним факултетима са просеком 8.5 и више;
- Награде за бруцоше који су међу првих пет на пријемном испиту;
- Финансирање превоза ученика основних школа који живе више од 4 км од школе;
- Финансирање школовања деце у програму инклузије, укључујући плаћање персоналних асистената;
- Награде за ученике и студенте са запаженим резултатима на републичким такмичењима;
- Наградна путовања за Вуковце средњих школа у земље ЕУ и летовања за Вуковце основних школа;
- Суфинансирање спортских клубова и удружења која се баве младима.

Канцеларија за младе Чачак (КЗМ)

Канцеларија за младе у Чачку (у даљем тексту: КЗМ) почела је са радом 18. фебруара 2013. године и тренутно се налази у простору Културног центра Чачак. КЗМ представља главни сервис за младе, пружајући подршку кроз различите активности, манифестације, пројекте и програме усмерене на њихово оснаживање и активно укључивање у друштво. Канцеларија тренутно функционише у оквиру Градске управе за локални економски развој и својим свакодневним активностима настоји да побољша положај младих у граду. Такође, КЗМ тесно сарађује са образовним институцијама, цивилним сектором, локалним предузећима и државним установама како би младима обезбедила квалитетније образовање, боље могућности за запошљавање и већу доступност културних и друштвених садржаја.

Канцеларија за младе Чачак је у периоду од 2021. до 2023. године реализовала низ активности усмерених на унапређење положаја младих у граду. Ови пројекти обухватили су области образовања, запошљавања, волонтирања, културе, спорта, здравља и безбедности младих.

Кључне активности КЗМ и реализовани пројекти по годинама:

2021. година

1. Хуманитарне акције

- “Осмех на дар” – Прикупљено 640 пакетића за социјално угрожену децу.
- 2. образовање и инклузија**
 - “Светионик знања” – Подршка образовању младих.
 - “ПУТ Академија” – Мотивација младих за предузетништво у туризму.
 - “Интерсекторска подршка младима из хранитељских породица” – Инклузија и запошљавање.
 - 3. Спорт и здрав живот**
 - “Спортске игре младих” – Промоција спорта и пријатељства.
 - 4. Омладински активизам и демократија**
 - “Подмлади демократију” – Дијалог младих и доносиоца одлука.
 - “Волонтирај – сада немаш изговор” – Подстицај за волонтеризам.
 - “Млади имају предност 2.0” – Активизам и партиципација младих.
 - 5. Остале активности**
 - “OBoost Hackathon” – Иновације младих (награђен пројекат “Зелена учионица”).
 - “Информиши се и ти” – образовање младих о репродуктивном здрављу и безбедности на интернету.
 - “Сачувајмо ћирилицу” – Очување српског језика и културе.
 - “Бициклијада” – Промоција бициклизма као еколошког превоза.
 - “Стоп ковид 19” – Подршка лабораторији за COVID-19 тестирање.

2022. година

- 1. Хуманитарне акције**
 - “Осмех на дар” – Прикупљено 750 пакетића за децу.
- 2. образовање и каријера**
 - “Светионик знања” – Наставак подршке образовању младих.
 - “Еразмус+” – Подршка младима у борби против насиља на интернету.
 - “Бирам успех” – Програми радне праксе за младе.
- 3. Спорт и култура**
 - “Спортске игре младих” – Промоција здравог живота.
 - “Језиком кроз стих” – Подршка младим песницима.
 - “Недеља младих” – Организација културних и спортских манифестација.
- 4. Лични развој и безбедност**
 - “Јачање личних капацитета младих” – Помоћ младима у избору професије.
 - “Још увек возим, али не ходам” – Безбедност младих у саобраћају.
 - “Бициклијада” – Наставак промоције здравих стилова живота.
 - “Стоп ковид 19” – Превенција заразних болести међу младима.

2023. година

- 1. Хуманитарне акције**
 - “Осмех на дар” – Прикупљено 680 пакетића за децу.
- 2. образовање и инклузија**

- “Светионик знања” – Подршка младима у осмишљавању пројеката за локалну заједницу.
- “Да се боље разумемо” – Инклузија младих са глувим и наглувим особама.
- “Психолошко сазвежђе” – Психолошке радионице за средњошколце.

3. Култура и предузетништво

- “Језиком кроз стих” – Промоција матерњег језика и песничког стваралаштва.
- “Академија предузетништва” – Подршка дигиталном предузетништву међу младима.
- “Стратегија развоја културе” – Учешће у изради стратешког документа града.

4. Екологија и активизам

- “Никло као ја” – Озелењавање и климатске промене (сађена прва кишна башта у Чачку).
- “Бициклијада” – Наставак подстицаја за еколошки превоз.

5. Безбедност и здравље

- “Живот нема репризу” – Безбедност младих у саобраћају.
- “Спортске игре младих” – Наставак спортских такмичења.

Закључни елементи о раду КЗМ:

- **Раст броја активности** – Сваке године КЗМ је повећавала број пројеката и младих укључених у програме;
- **Фокус на хуманитарни рад, образовање и активизам** – Велики број акција је усмерен ка побољшању квалитета живота младих;
- **Јачање еколошке свести** – Програми попут “Бициклијаде” и “Никло као ја” имају за циљ промоцију одрживог развоја;
- **Безбедност и здравље младих као приоритет** – Реализоване су бројне акције у области безбедности и здравствене заштите.

Национална служба за запошљавање – филијала Чачак

Национална служба за запошљавање (НСЗ) филијала Чачак представља један од најзначајнијих партнера у спровођењу омладинске политике у области запошљавања. Њени програми и мере активне политике запошљавања утврђени су Националним акционим планом запошљавања и реализују се у складу са законом и правилима о државној помоћи. НСЗ пружа подршку младима кроз:

- Посредовање у запошљавању и помоћ лицима која траже посао;
- Професионалну оријентацију и каријерно саветовање;
- Субвенције за запошљавање младих кроз подстицаје за послодавце;
- Програме подршке самозапошљавању;
- Додатно образовање, обуку и преквалификације;
- Подстицаје за запошљавање корисника новчане накнаде;
- Организацију јавних радова за незапослене;
- Посебне мере запошљавања особа са инвалидитетом;

- Суфинансирање програма и мера запошљавања и samozapoшљавања.

Ови програми имају за циљ да повећају запосленост младих, смање стопу незапослености и унапреде компетенције младих радника у складу са потребама тржишта рада.

Центар за социјални рад Чачак

Ово је кључна установа социјалне заштите која одлучује о остваривању права и коришћењу услуга појединцима и породицама којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба. Центар за социјални рад града Чачка тежи да постане носилац унапређења социјалне заштите на локалном, а кроз иницирање повезивања установа и организација, и на регионалном нивоу. Центар такође јавно заговара унапређење положаја осетљивих група, промовише поштовање породичних вредности, друштвене солидарности и социјалне правде.

Центар за социјални рад града Чачка:

- Обавља послове у социјалној заштити поштовањем стандарда стручног рада и савремене професионалне праксе;
- Пружа подршку у превладавању социјалних и животних тешкоћа;
- Обезбеђује материјалну сигурност и независност појединца и породице;
- Чува и унапређује породичне односе;
- Подстиче социјалну укљученост и интеграцију осетљивих друштвених група у локалну заједницу.

Центар обавља послове која се тичу младих а у надлежности су Града (локалне самоуправе):

1. Набавка уџбеника, школског прибора и опреме и поклон пакетића за материјално угрожена лица;
2. Трошкови екскурзија, летовања и зимовања материјално угрожене деце;
3. Трошкови школовања материјално угрожене деце и деце са сметњама у развоју;
4. Привремено становање деце и омладине без родитељског старања „Кућа на пола пута”;
5. Новчана помоћ незапосленим породицама, комуналне субвенције за породице са троје и више деце, заштита деце без родитељског старања, хранитељство, усвојење.

Дом здравља Чачак – Саветовалиште за младе

На територији града Чачка налази се Општа болница Чачак, Дом здравља Чачак са 19 амбуланти за здравствену заштиту одраслих становника. Поред наведених установа у Чачку ради и Завод за јавно здравље. Завод прати, истражује и проучава здравствено стање и здравствену културу становништва, стање и квалитет животне средине, узроке, појаве и ширење болести, утицаје еколошких фактора на здравље и предлаже и предузима одговарајуће мере у циљу заштите и унапређења здравља људи.

Сви побројани капацитети у здравству стоје на располагању и младима, било директно (куратива) или индиректно (преко програма превенције ризичних понашања, едукација о здрављу, психолошке подршке, здравствених радионица и саветовалишта). Дом здравља Чачак организује различите програме који су усмерени на здравствену едукацију младих, укључујући репродуктивно здравље, ментално здравље, превенцију злоупотребе супстанци и промоцију здравих стилова живота. Овакве мере доприносе укупном побољшању здравственог стања младих и унапређењу њиховог квалитета живота.

Образовне установе

У Чачку постоји 19 матичних основних школа са 24 подручна (издвојена) одељења. Сва подручна одељења налазе се у осталим (ванградским) насељима и чак 10 матичних школа. Постоји и једна музичка школа за основно и средње образовање и једна основна и средња школа за образовање деце са сметњама у развоју и инвалидитетом.

У Чачку такође постоји 6 средњих школа – једна гимназија и 5 стручних школа. Такође постоји средња музичка школа и средња ШОСО „1. новембар“ за особа са сметњама у развоју. Основне школе представљају темељни сегмент образовања, пружајући ученицима квалитетно знање и припрему за даље школовање. Средње школе у граду обухватају гимназију, техничку и друге стручне школе, које омогућавају младима стицање различитих компетенција и професионалних вештина неопходних за даље школовање или улазак на тржиште рада.

Као део Универзитета у Крагујевцу, у Чачку се налазе Факултет техничких наука и Агрономски факултет. Ове институције играју кључну улогу у развоју образовања младих, повезивању са послодавцима и унапређењу научног и истраживачког рада у граду.

Образовне институције у Чачку су важни партнери у формалном и неформалном образовању младих, пружајући могућности за развој каријере, додатне едукације и подршку при запошљавању. Поред наставног процеса, школе и факултети организују бројне додатне активности као што су такмичења, радионице, семинари и праксе које доприносе оснаживању младих и њиховој бољој припреми за будућност.

Научно технолошки парк (НТП)

Када је реч о пружању подршке иновацијама, развоју пословања, почетницима у пословању (тзв. стартаповима) и технолошко-развојним компанијама, најважнија активност јесте успостављање Научно технолошког парка Чачак који је основан 2011. године, а 2014. године је уписан у Регистар иновационе делатности. НТП Чачак доприноси унапређењу пословног амбијента Чачка и региона, уз интензивни рад на мапирању услуга за унапређење сарадње између привреде, науке и јавног сектора, са дугорочним утицајем на повећање стартап и технолошких компанија.

У оквиру НТП Чачак функционише и Регионални иновациони *Startup* центар, формиран као инструмент подршке младим и образованим људима који желе да

започну и развијају сопствени бизнис и тако остваре економску егзистенцију у својој земљи. НТП Чачак пружа услуге инфраструктурне подршке, затим услуге развоја стартап тимова кроз програм пред инкубације, услуге побољшања и убрзања развоја стартап компанија кроз програм инкубације, простор за рад (пословно канцеларијски простор, канцеларије за састанке, конференцијске сале, coworking простор, НТП Лаб и производно-прототипско-халски простор), услуге попут менторства, различитих видова обука, повезивања са релевантним институцијама и организацијама, виртуелну инкубацију и дигиталну платформу и др. НТП Лаб је намењен за развој компанија чланица и МСП сектора кроз сегменте дигитализације, роботике и аутоматизације. НТП Чачак је једини научно технолошки парк у Србији који корисницима нуди производно-прототипско-халски простор површине преко 4.000 м², а у првој половини наредне године ће бити завршена нова зграда НТП-а површине око 13 000 м².

Установе културе

Град Чачак је 2023. године понео титулу прве Националне престонице културе. У склопу ове иницијативе, град је по први пут израдио стратешки документ посвећен искључиво култури, са циљем да додатно унапреди културну политику. Стратегија развоја културе усвојена је у марту 2023. године и обухвата период од 2023. до 2027. године. Кључни циљеви овог документа укључују унапређење рада установа културе, подстицање активног учешћа младих у културним садржајима, као и развој промотивних активности у области културе.

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис”

Најстарија културна установа у Чачку, са традицијом дугом преко 170 година. Од 2019. године смештена је у модерној згради која испуњава све националне стандарде. Располаже фондом од преко 250.000 публикација, укључујући стручне и белетристичке књиге, ретке примерке, легате и дигиталне изворе.

Библиотека има преко 7.000 активних корисника годишње, а њене услуге користи више од 200.000 људи. Пружа подршку свим узрастима кроз бројна одељења и програме, укључујући рад четири сеоска огранка.

Посебан акценат ставља на младе, за које је намењен посебно опремљен простор од 350 м², са читаоницама, мултимедијалним садржајима и програмима у сарадњи са школама и невладиним организацијама. Организује манифестације попут „Дисовог пролећа” и конкурса „Млади Дис”, подстичући младе на креативно изражавање и читање.

Уметничка галерија „Надежда Петровић”

Основана 1961. године, галерија је једна од најзначајнијих установа у области савремене уметности у Србији. Поседује преко 1.700 експоната у седам збирки, међу којима су и легате познатих уметника.

Најзначајнија манифестација је „Меморијал Надежде Петровић”, који се одржава сваке друге године и представља актуелну визуелну сцену региона. Поред тога, организује изложбе, панел дискусије, радионице, перформансе и друге програме.

Галерија је добитник бројних награда и има потенцијал да постане водећи регионални центар у области визуелних уметности.

Културни центар Чачак

Од 1971. године представља средиште културних догађаја у граду. Располаже са 4.000 м² простора и организује програме из области позоришта, филма, музике, ликовне уметности и књижевности.

Познате манифестације које организује укључују међународни фестивал анимације „АНИМАНИМА”, изложбу „Дани фотографије у Србији” и „Пролећни анале”. Осим тога, у оквиру установе делују глумачке и ликовне радионице, школа балета и анимације.

Народни музеј Чачак

Основан 1952. године, ова установа чува и промовише културно наслеђе града и околине. У свом саставу има пет одељења: археологију, историју, историју уметности, етнологију и палеонтологију.

Пружа образовне програме и истраживачке активности, те организује изложбе и културне догађаје са циљем очувања историјског идентитета Чачка.

Градско позориште Чачак

Најмлађа културна установа у граду, основана 2018. године. Позориште је већ освојило награде за своје представе и постало део Заједнице професионалних позоришта Србије.

Међуопштински историјски архив

Чува, обрађује и објављује архивску грађу о историји Чачка и Моравичког округа. Организује изложбе докумената и фотографија, као и стручне публикације.

Цивилни сектор – Омладинске организације и удружења грађана

Невладине организације које се баве младима имају важну улогу у спровођењу пројеката, неформалном образовању и промоцији активизма и волонтеризма. У Чачку делује више удружења посвећених омладинском активизму, култури, едукацији, предузетништву и хуманитарном раду.

Омладински активизам и екологија

- „Зелена клупа“ Чачак – организује еколошке акције.
- „Иницијатива за Чачак” – ангажује младе волонтере у решавању проблема заједнице.
- „Попустити за младе” – подстиче младе на волонтерске и омладинске пројекте, едукацију и интеграцију у локалној заједници.
- „Упознај и истражи Балкан” Чачак – подстиче младе на волонтерске и омладинске пројекте и еколошке едукације.

Култура, образовање и наука

- „Алтернатива за Чачак” – издаје часопис *Трамвај*, намењен младима ради подстицања активизма.
- *Удружење професора информатике и технике „Упит”* – организује активности из области науке.
- „Ирмос” – припрема програме из духовности, културе, науке и образовања, уз хуманитарни ангажман.
- *Удружење „Спартанци 032” Чачак* – реализује пројекте усмерене на младе.

Едукација и предузетништво

- *Удружење женског предузетништва „Надежда Петровић” Чачак* – едукује жене за усавршавање и покретање сопственог посла, пружа подршку малим и средњим предузећима.
- „Унија младих” – промовише предузетништво, социјалну инклузију, одрживи развој и међународну сарадњу.
- *Удружење „Љубав на сеоски начин” Чачак* – едукује младе и промовише предузетништво.

Ова удружења доприносе развоју омладинске политике у Чачку, пружајући младима прилике за учење, активизам и ангажовање у друштвеним процесима.

Спорт

Град Чачак има богату спортску традицију и велики број клубова и удружења који доприносе развоју спорта. *Спортски центар „Младост”* игра кључну улогу у развоју опште спортске културе, а доминантни спортови у граду су кошарка и фудбал. Највећу традицију имају *КК „Борац”* и *ФК „Борац”*, али значајне резултате постижу и бициклисти, каратисти, стонотенисери, одбојкашице, шахисти и представници борилачких спортова.

Спортске манифестације

Чачак је домаћин бројним значајним такмичењима, укључујући *Међународни турнир у каратеу „Златни појас”*, *Тениски турнир за јуниоре „Чачак Опен”*, *Велику планинску трку*, *Пливачки маратон* и кошаркашки турнир *„КК Железничар”*.

Спортски клубови

- **Фудбал:** Град има велики број фудбалских клубова, од професионалних попут *ФК „Борац 1926”*, до локалних и аматерских тимова. Фудбалски савез града Чачка и Удружење фудбалских тренера имају значајну улогу у развоју овог спорта.
- **Кошарка:** Чачак је познат по кошарци, са клубовима као што су *КК „Борац”*, *КК „Железничар”*, *ОКК „Чачак 94”*, *КК „Младост”* и женски клуб попут *ЖКК „Ча баскет тим”*.

- **Рукомет и одбојка:** Присутни су клубови за мушки и женски рукомет (*ОРК „Младост”, ЖРК „Чачак”*) и одбојку (*ОК „Борац”, ОК „Слобода” и ОК „Лотус”*).
- **Бициклизам:** *БК „Борац”* је водећи бициклистички клуб.
- **Борилачки спортови:** Важну улогу имају карате клубови (*ККС „Борац”, ККС „Пошет”*), као и рвачки и џудо клубови (*РК „Борац”, ЦК „Роки”*).
- **Атлетика:** Клубови попут *АК „Слобода”* и *АК „Чаак”* доприносе развоју атлетског спорта.
- **Тенис и стони тенис:** Град има више тениских клубова и један стонотениски клуб.
- **Шах, коњички спорт и боди билдинг:** Постоје шаховски клубови, коњички клубови, као и клубови за фитнес и боди билдинг.
- **Ауто-мото спорт и екстремни спортови:** Присутни су аутомобилски клубови и клубови за екстремне спортове.
- **Водени спортови:** *ВК „Борац”* и *ПК „Борац”* организују ватерполо и пливачке активности.

5.3. Анализа потреба младих

У складу са *Законом о планском систему Републике Србије* („Службени гласник РС”, број 30/18) и *Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика* („Службени гласник РС”, број 8/19), јединице локалне самоуправе у обавези су да при планирању и доношењу стратешких докумената спроводе консултације са циљним групама и анализирају њихове потребе.

У том контексту, Канцеларија за младе Чачак, уз подршку UNICEF-а, спровела је анкетно истраживање усмерено на младе узраста од **15 до 30 година**, са циљем да се прикупе релевантни подаци о њиховим потребама, ставовима и изазовима са којима се суочавају. Ово истраживање је део припремног процеса за израду *Програма за унапређење положаја младих у Чачку*, стратешког документа који ће дефинисати мере и активности усмерене на побољшање квалитета живота младих у граду.

Прикупљени подаци представљају основу за доношење политика заснованих на доказима (*evidence-based policy making*), што је један од принципа доброг управљања прописан *Законом о планском систему*. Поред тога, резултати истраживања ће служити као практично упутство локалним институцијама и организацијама за прилагођавање постојећих програма и развој нових иницијатива које ће бити у складу са потребама младих.

Истраживање је обухватило пет тематских целина од посебног значаја за младе, а резултати су доступни на *UNICEF U-Report* платформи:

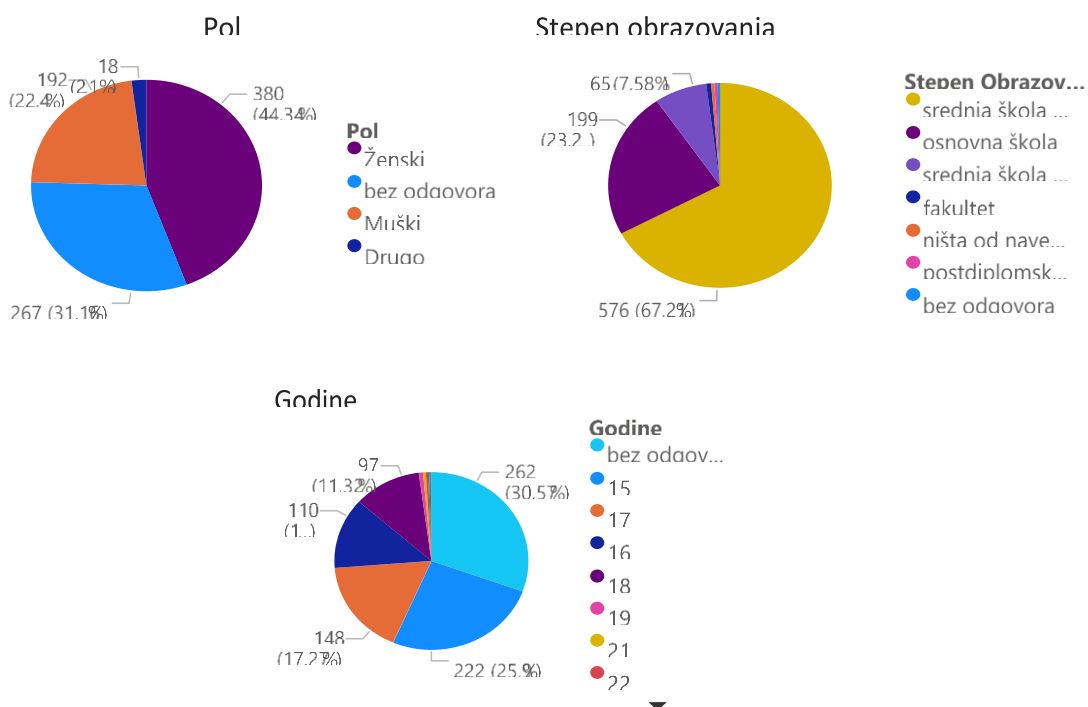
- **Образовање и доступни програми**

- Простори за младе
- Активизам и волонтеризам
- Запошљивост и мобилност младих
- Здравље и благостање младих

Анкета је спроведена у периоду од **22. октобра до 8. новембра 2024. године**, а у њој је учествовало **857 младих**. Сви испитаници који су попунили први упитник аутоматски су добили приступ наредним истраживањима.

Међу анкетираним младима, већину чине жене, које представљају **44,34%** укупног узорка. Мушки испитаници чине **31,16%**, док је мањи проценат или изабрао опцију “друго” (**2,1%**) или није одговорио на питање (**22,4%**). Ова структура може указивати на већу ангажованост младих жена у анкетним истраживањима или на одређене демографске трендове у локалној заједници.

Највећи број анкетираних припада узрасту **15 до 22 године**, при чему су најзаступљеније старосне групе **15 година (30,57%)**, **17 година (25,9%)** и **16 година (17,27%)**. Ово указује на значајан удео средњошколаца у узорку, што је важно у контексту програма за младе, јер омогућава боље разумевање ставова ове популације. Такође, **1,32%** испитаника није одговорило на ово питање.

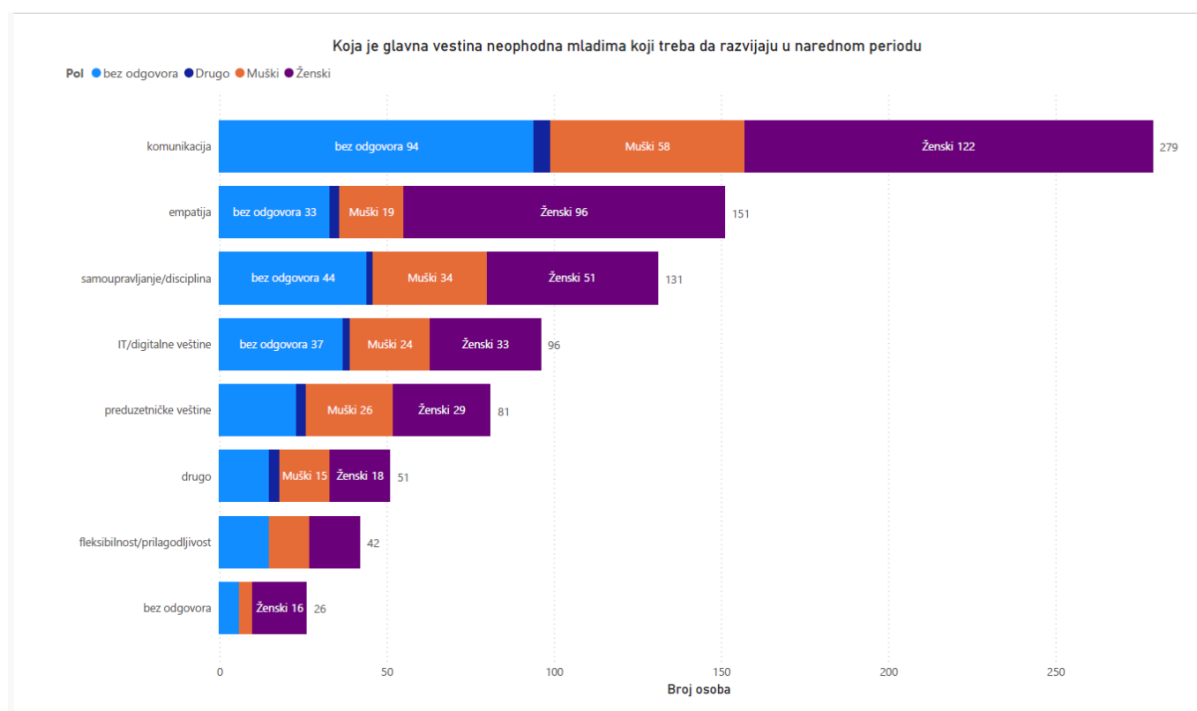
Прикупљени подаци имају вишеструку улогу – не само као основа за дефинисање стратешких мера у оквиру *Локалног програма за младе*, већ и као смерница за локалне институције и организације које желе да унапреде програме и услуге намењене младима.

Образовање и доступни програми

На питање „**Најважније вештине које млади треба да развијају**” млади у Чачку сматрају комуникацију најважнијом вештином коју треба развијати у наредном периоду. Ову вештину је истакло 279 испитаника, што указује на свест о значају ефикасног преноса информација, како у личном, тако и у професионалном контексту.

На другом месту налази се емпатија, коју је као важну издвојило 151 испитаник. Ово сугерише да млади препознају потребу за бољим разумевањем и сарадњом са другима, што је посебно важно у друштвеној и радној средини.

Следеће на листи су самоуправљање и дисциплина (131 испитаник), што указује на потребу за јачањем личне одговорности и организационих способности. Овај резултат је значајан јер показује да млади имају свест о важности самосталности у доношењу одлука и управљању временом.

ИТ и дигиталне вештине су на четвртном месту, са 96 испитаника који су их навели као кључне. Овај податак указује на све већу потребу за дигиталном писменошћу у различитим аспектима живота, укључујући образовање, рад и свакодневне активности.

Предузетничке вештине је истакло 81 испитаник, што указује на интересовање младих за развој предузетничког духа и могућности самозапошљавања. Ово је посебно важно у контексту локалног економског развоја и подстицаја иновативности међу младима.

Флексибилност и прилагодљивост, као важне компетенције у динамичном свету, навело је 42 испитаника. Овај податак сугерише да део младих уочава значај способности брзог прилагођавања различитим животним и пословним околностима.

Такође, 51 испитаник је навео “друге” вештине као значајне, док је 26 испитаника оставило ово питање без одговора.

Анализа одговора према полу показује да жене у већем броју истичу комуникацију и емпатију као кључне вештине. Мушкарци су, с друге стране, нешто више усмерени ка ИТ и предузетничким вештинама. Ова разлика може указивати на различите приступе и интересовања у развоју вештина између мушкараца и жена, што треба узети у обзир при креирању програма подршке младима.

Истраживање је обухватило ставове младих у Чачку у односу на тврдњу: **“Оцени степен слагања са тврдњом: 'Теме које се покривају кроз програме за неформално образовање су значајне и добре.’”**

Резултати показују да већина испитаника позитивно оцењује њихов значај и релевантност.

Висок степен слагања са тврдњом

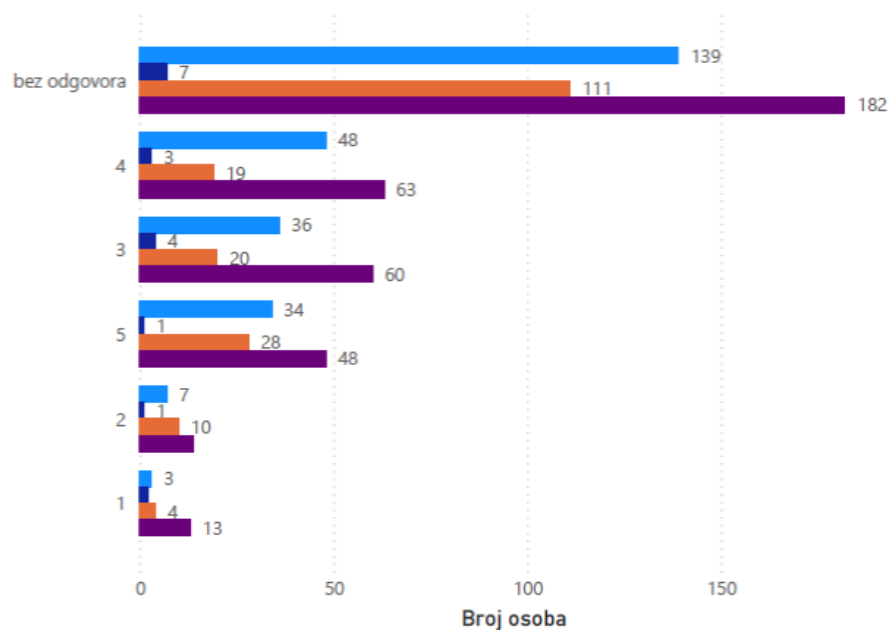
Највећи број испитаника (139 особа) се у потпуности слаже да су теме значајне и добро осмишљене, док се 111 испитаника углавном слаже са овом тврдњом. Ово указује на високу перцепцију квалитета и важности програма неформалног образовања.

Средњи и нижи нивои слагања

Значајан број младих исказао је умерено слагање (48 испитаника) или је неутралан (36 испитаника). Мањи део испитаника има негативан став – 34 особе се углавном не слажу, док се 7 испитаника у потпуности не слаже са овом тврдњом.

Oceni stepen slaganja sa tvrdnjom: "Teme koje se pokrivaju kroz programe za neformalno obrazovanje su značajne i dobre"

Pol ● bez odgovora ● Drugo ● Muški ● Ženski

Полна структура одговора

Жене у већем броју изражавају потпуно или углавном слагање у односу на мушкарце, док је код мушкараца нешто већи број оних који су неутрални или скептични према значају програма.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

Потреба за унапређењем постојећих програма – Иако већина младих позитивно оцењује теме које се покривају, постоји део који је неутралан или незадовољан, што може указивати на потребу за већом разноврсношћу или прилагођавањем садржаја.

Детаљније испитати узроке незадовољства – Кроз додатна истраживања или фокус групе могу се прецизније идентификовати области које недостају или се не перципирају као довољно корисне.

Јачање промоције програма – Ако одређене групе младих нису довољно упознате са користима неформалног образовања, потребно је уложити напоре у њихову информисаност и мотивисање за учешће.

Ова анализа указује да неформално образовање има снажан потенцијал у локалној заједници, али да постоји простор за побољшање како би се осигурало да што више младих осети његове директне користи.

Истраживање је испитивало ставове младих у Чачку у односу на тврдњу: **“Постоји довољно бесплатних програма за неформално образовање у мојој општини који су доступни свима.”**

Резултати показују различите нивое слагања са овом изјавом, што може указивати на потребу за унапређењем доступности и промоције ових програма.

Висок степен неслагања са тврдњом

Највећи број испитаника (434 особе) у потпуности се не слаже са тврдњом, док 170 особа углавном није сагласно. Ово указује на доминантан осећај недовољне доступности бесплатних програма за неформално образовање у Чачку.

Умерени и позитивни одговори

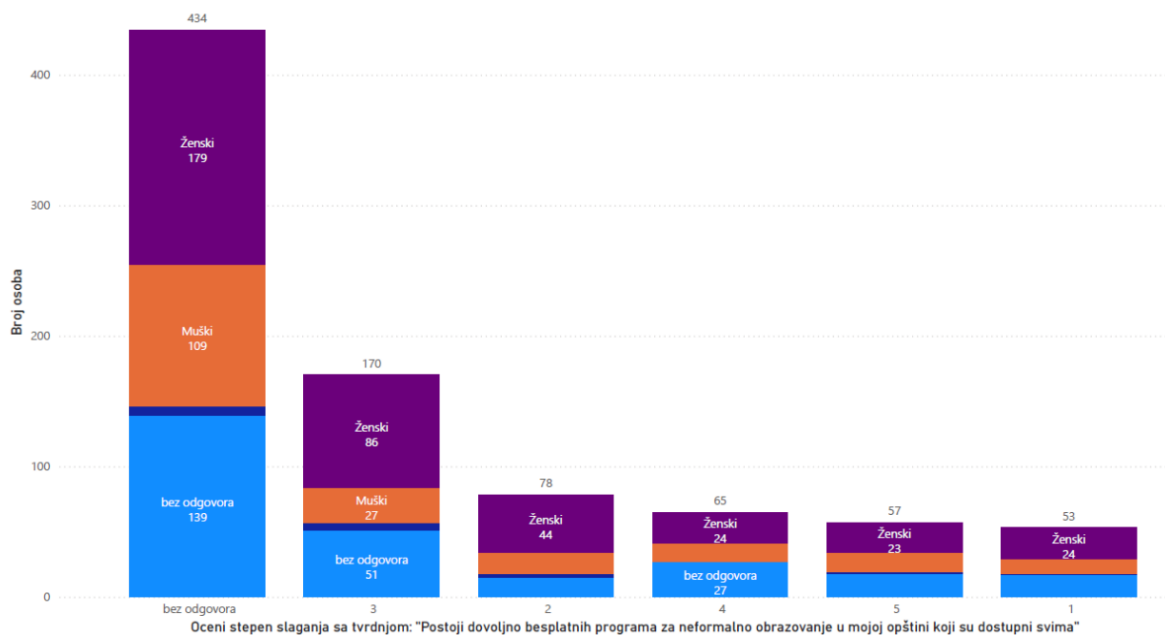
Мали број испитаника (78 особа) исказао је неутрално мишљење, док 65 особа углавном подржава тврдњу, а само 57 испитаника се у потпуности слаже да има довољно бесплатних програма.

Полна структура одговора

Жене су у већем броју заступљене међу онима који сматрају да нема довољно бесплатних програма, док код мушкараца постоји нешто већи број оних који су умерено или потпуно сагласни са тврдњом.

Oceni stepen slaganja sa tvrdnjom: "Postoji dovoljno besplatnih programa za neformalno obrazovanje u mojoj opštini koji su dostupni svima"

Pol ● bez odgovora ● Drugo ● Muški ● Ženski

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Јасна потреба за проширењем бесплатних програма** – Висок проценат младих који сматрају да нема довољно могућности указује на потребу за бољим приступом образовним иницијативама.
- **Равномерна доступност програма** – Потребно је испитати да ли су програми концентрисани у одређеним деловима општине и како се могу равномерније распоредити.
- **Повећана промоција постојећих могућности** – Ако неки програми већ постоје, али нису довољно видљиви, потребно је уложити напоре у њихову бољу промоцију путем школских канала, друштвених мрежа и омладинских организација.
- **Фокусирање на специфичне групе младих** – Размотрити циљане програме који ће одговарати различитим потребама, као што су млади у руралним срединама, незапослени млади или они који нису у систему образовања.

Простори за младе

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“На који начин најчешће проводиш своје слободно време?”** Резултати показују различите начине провођења слободног времена, а неке активности су знатно популарније од других.

Најчешћи начини провођења слободног времена

Време уз рачунар/таблет/телефон је најзаступљенији начин, са 125 испитаника који су одабрали ову активност. Овај податак указује на значај дигиталних технологија у свакодневном животу младих.

Дружење са пријатељима заузима друго место, са 114 испитаника који га сматрају својом најчешћом активношћу. Ово показује да, иако су дигитални уређаји доминантни, млади и даље имају снажну потребу за социјалним контактима.

Рекреативно бављење спортом је на трећем месту, са 78 испитаника који активно проводе слободно време кроз физичке активности.

Остале активности

Читање је одабрало 52 испитаника, што указује на постојање интересовања за књиге, али у мањој мери у односу на дигиталне активности.

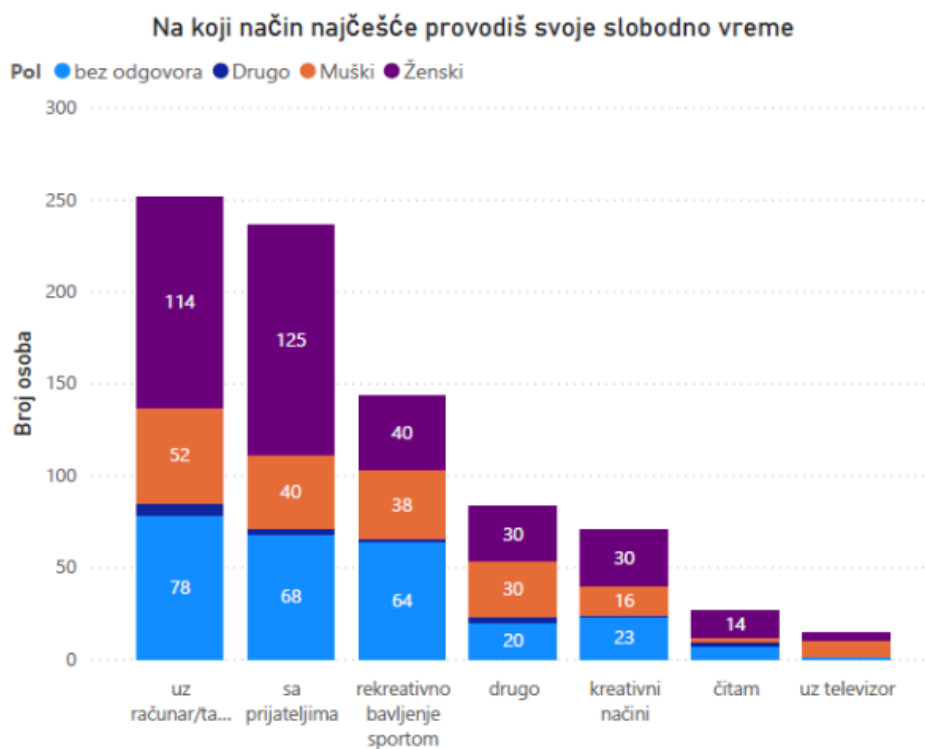
Гледање телевизије је изабрало 40 испитаника, што сугерише да традиционални медији имају смањену популарност у односу на дигиталне садржаје.

Креативне активности (сликање, писање, музика, хобији) изабрало је 30 испитаника, што указује на релативно мањи број младих који слободно време користе за стваралачке активности.

Други облици слободног времена (нису прецизирани) одабрало је 30 испитаника, док 16 особа није одговорило на питање.

Полна структура одговора

Жене чешће проводе слободно време читајући, док мушкарци у већем броју бирају спортске активности. Дружење са пријатељима и коришћење дигиталних уређаја равномерно је заступљено код оба пола.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Развој дигиталних простора за младе** – Пошто велики број младих проводи време уз дигиталне уређаје, могућност развоја ко-воркинг простора, гејминг зона или ИТ радионица могла би подстаћи продуктивније коришћење технологије.
- **Јачање физичких активности и доступности спортских програма** – Иако је спортска рекреација значајна, постоји простор за додатну промоцију спортских активности и подршку клубовима и неформалним групама за бављење спортом.
- **Подстицање културних и креативних садржаја** – Мали број младих бави се креативним активностима, што указује на потребу за развојем културних програма, креативних радионица и подршке младим уметницима.
- **Промоција читања и образовних активности** – С обзиром на то да читање није доминантна активност, могу се осмислити програми који подстичу културу читања кроз књижевне вечери, књижевне клубове или дигитализоване библиотеке са интерактивним садржајем.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Да ли знаш да постоји Канцеларија за младе у твојој општини?”** Резултати показују различите нивое информисаности и интересовања за рад КЗМ-а.

Висок проценат младих није информисан о КЗМ-у

159 испитаника (највећи број) први пут је чуло за Канцеларију за младе, што указује на низак ниво опште информисаности о њеном постојању и активностима.

111 испитаника зна да Канцеларија постоји, али не зна чиме се она бави. Ово показује да, иако су неки млади свесни њеног постојања, недостају информације о конкретним активностима и услугама које КЗМ нуди.

Умерен ниво интересовања и ангажовања

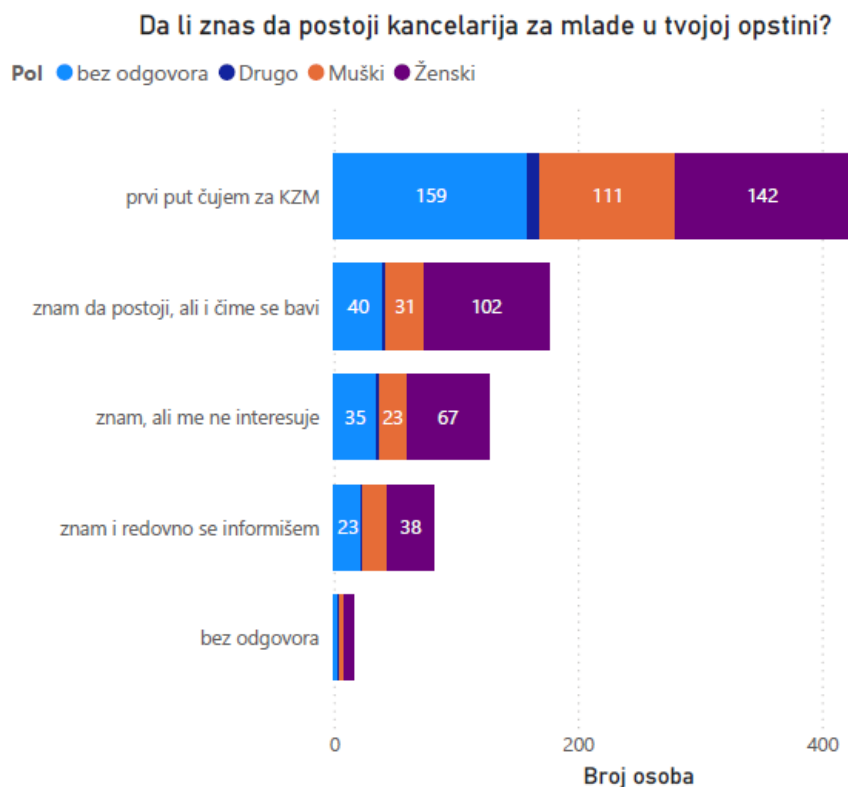
40 испитаника зна за КЗМ и чиме се она бави, али није показало активну укљученост.

35 испитаника зна за КЗМ, али их њен рад не интересује.

Само 23 испитаника редовно прати рад Канцеларије и информише се о њеним активностима.

Полна структура одговора

Жене су у нешто већем броју упознате са КЗМ-ом у односу на мушкарце, али је код оба пола висок проценат оних који никада нису чули за њу или не знају чиме се бави.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Потреба за бољом промоцијом КЗМ-а** – Велики број младих није информисан о постојању и раду Канцеларије, што указује на потребу за активнијом промоцијом путем друштвених мрежа, школа и локалних медија.
- **Развијање механизма директне комуникације са младима** – Организовање информативних сесија у школама, омладинским центрима и јавним просторима могло би повећати видљивост КЗМ-а.
- **Унапређење садржаја и активности које привлаче младе** – Анализирати који програми и иницијативе највише интересују младе и прилагодити активности Канцеларије њиховим потребама.
- **Креирање дигиталне платформе** – Јасно и транспарентно представљање свих активности и могућности које Канцеларија нуди могло би подстаћи веће укључивање младих.
-

Истраживање је испитивало ставове младих на питање: **“Шта у твојој општини недостаје од културних дешавања?”** Резултати показују да постоји јасна потреба за одређеним врстама културних садржаја који су у овом тренутку недовољно заступљени.

Највећи дефицит у културним садржајима

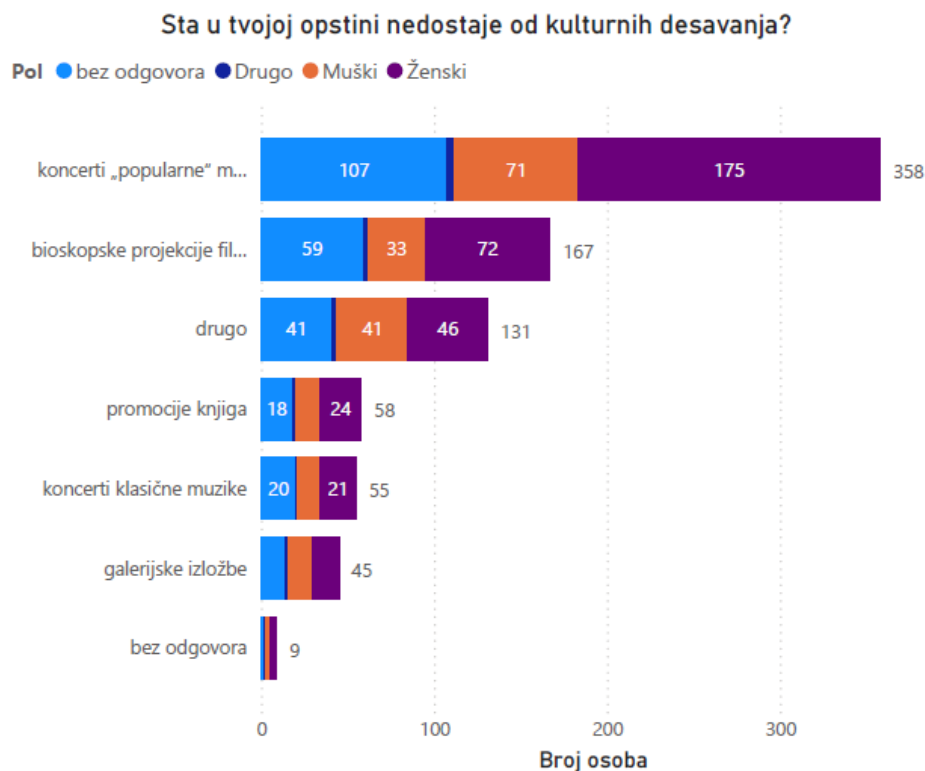
- **Концерти популарне музике** убедљиво су највећа потреба младих, са **358 испитаника** који су их навели као недостајућу културну активност. Ово сугерише да постоји велико интересовање за популарне музичке догађаје, али да тренутна понуда не одговара очекивањима младих.
- **Биоскопске пројекције филмова** налазе се на другом месту, са **167 испитаника** који су их навели као значајан недостатак. Ово указује на потребу за редовним филмским програмима, било кроз обнову биоскопа, отворене пројекције или културне центре.

Остале културне активности које недостају

- **Културна дешавања под категоријом „друго”** су истакли **131 испитаник**, што сугерише да постоје и други специфични захтеви које би требало додатно истражити.
- **Промоције књига** навело је **58 испитаника**, што показује да постоји одређен број младих заинтересован за књижевне догађаје.
- **Концерти класичне музике** недостају за **55 испитаника**, што указује на интересовање за алтернативне музичке жанрове.
- **Галеријске изложбе** као мање заступљене културне активности издвојило је **45 испитаника**.

Полна структура одговора

Жене су у већем броју навеле потребу за биоскопским пројекцијама, промоцијама књига и галеријским изложбама, док су мушкарци нешто више исказали интересовање за концерте популарне музике.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Организација већег броја музичких догађаја** – Велики број младих жели концерте популарне музике, што сугерише потребу за стратешким планом у сарадњи са локалним установама културе, концертним организаторима и независним сценама.
- **Ревитализација биоскопских програма** – Ако у граду нема редовних биоскопских пројекција, могу се размотрити алтернативна решења попут отворених биоскопа или редовних тематских филмских вечери у културним центрима.
- **Диверзификација културних садржаја** – Иако су концерти и филмови највеће потребе, постоји и заинтересованост за књижевне промоције, изложбе и класичну музику, што сугерише да би понуда требало да буде што разноврснија.
- **Истраживање специфичних потреба младих** – Висок број одговора у категорији „друго“ указује да постоји потреба за додатним истраживањем како би се утврдило шта тачно млади желе, али тренутно не добијају.

Истраживање је испитивало ставове младих на питање: “У којој мери си заинтересован/а да се укључиш у неке од активности КЗМ?” Резултати показују значајан број неодлучних младих, али и ограничен ниво активне заинтересованости за рад Канцеларије за младе.

Висок степен неодлучности

- **281 испитаник** је навео да је **неодлучан** по питању укључивања у активности КЗМ-а. Ово указује на то да велики број младих није довољно упознат са активностима Канцеларије или не види јасну корист од учешћа.

Велики број испитаника није заинтересован

- **182 испитаника** је изјавило да **није заинтересовано**, а додатних **180 испитаника** је навело да **уопште није заинтересовано** за активности КЗМ-а.
- Ово сугерише да постоје изазови у привлачењу младих, било због перцепције да активности нису довољно атрактивне или због недовољне видљивости Канцеларије у омладинској заједници.

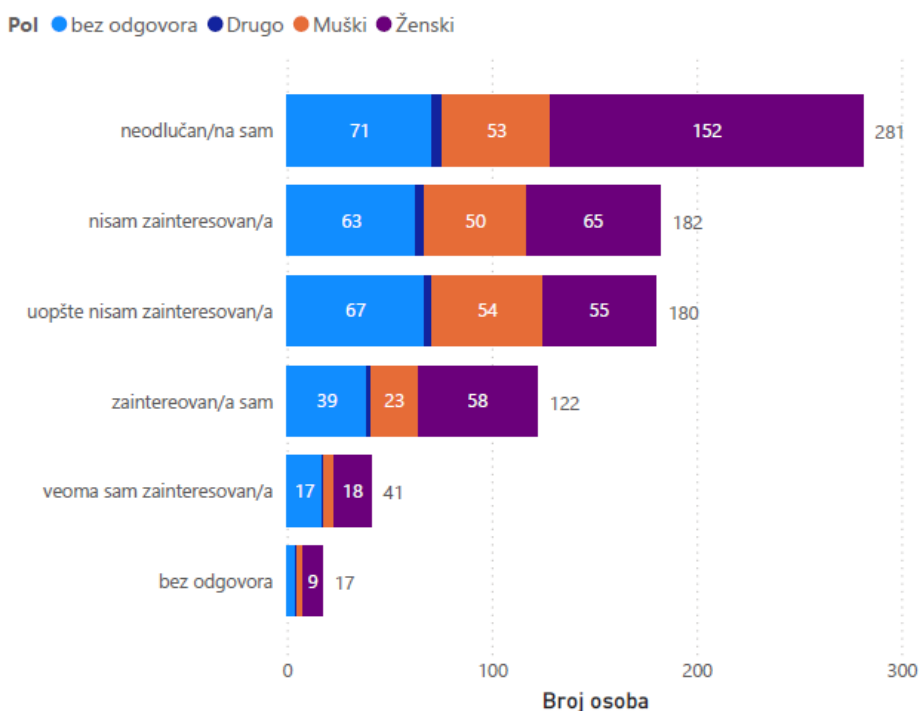
Ограничен број активно заинтересованих младих

- **122 испитаника** је изјавило да је **заинтересовано** за активности КЗМ-а.
- Само **41 испитаник** се изјаснио као **веома заинтересован** за укључивање у рад Канцеларије.

Полна структура одговора

Жене су у нешто већем броју исказале заинтересованост за активности КЗМ-а у односу на мушкарце, док је код оба пола приметан висок број неодлучних и оних који нису заинтересовани.

U kojoj meri si zainteresovan-a da se ukljucis u neke od aktivnosti KZM?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Стратегија ангажовања neodлучних младих** – Висок број младих који нису сигурни да ли желе да се укључе у активности КЗМ-а указује на потребу за бољим представљањем потенцијалних користи и могућности које нуди Канцеларија.
- **Прилагођавање програма интересовањима младих** – Потребно је додатно истражити шта тачно млади желе од КЗМ-а и креирати активности које ће им бити атрактивне и корисне.
- **Повећање видљивости и комуникације КЗМ-а** – Ако је млади не препознају као релевантну институцију, потребно је уложити више напора у промоцију путем друштвених мрежа, сарадње са школама и директних информативних сесија.
- **Фокусирање на активну мањину** – Иако је број активно заинтересованих релативно мали, они могу постати кључна група за покретање иницијатива које ће привући и друге младе.

Активизам и волонтеризам

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: “Чланство у организацијама?” Резултати показују да већина младих није укључена у формалне

организације, али да постоје различити нивои ангажовања у одређеним типовима удружења.

Висок проценат младих није укључен у организације

- **395 испитаника (49,56%)** је изјавило да није члан ниједне од понуђених организација. Ово указује на низак ниво формалног активизма међу младима у Чачку.

Најпопуларније врсте организација

- **Спортске организације и клубови** су најзаступљенији облик ангажовања, са **146 испитаника (18,32%)** који су њихови чланови. Ово сугерише да је спорт једна од главних области у којој су млади активни.
- **Ученички и студентски парламенти** окупљају **77 испитаника (9,66%)**, што показује да део младих учествује у представничким телима унутар образовних установа.
- **Културно-уметничка друштва** броје **53 испитаника (6,65%)**, што указује на одређено, али релативно ниско интересовање за овакве активности.

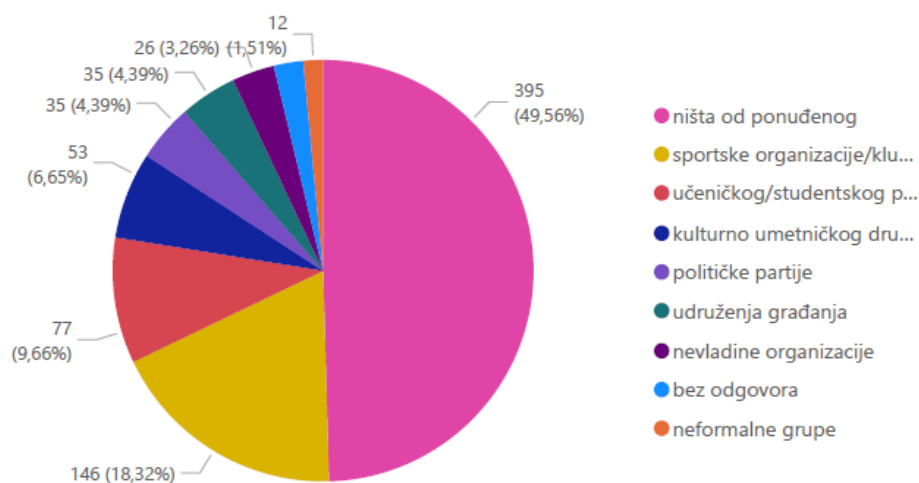
Ниска заступљеност у другим врстама активизма

- **Невладине организације** имају само **35 испитаника (4,39%)**, што сугерише да млади нису у значајној мери укључени у ову врсту друштвеног активизма.
- **Удружења грађана** броје такође **35 испитаника (4,39%)**, што указује на сличан тренд.
- **Политичке партије** имају само **26 испитаника (3,26%)**, што показује да је политички активизам међу младима изузетно низак.
- **Неформалне групе** окупљају **12 испитаника (1,51%)**, што може указивати на постојање мањих иницијатива које нису институционализоване.

Полна структура ангажовања

Мушкарци су у већем броју заступљени у спортским клубовима, док су жене нешто активније у културним и ученичким организацијама. Политички ангажман и чланство у невладиним организацијама су ниски код оба пола.

Чланство у организацијама?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Подстицање активизма и волонтеризма** – Велики број младих није укључен ни у једну организацију, што указује на потребу за јачањем културе активизма кроз промоцију волонтерских програма и омладинских иницијатива.
- **Развој програма који подржавају ангажовање у невладиним организацијама** – Ниски нивои чланства у овим структурама могу бити последица недостатка информација или атрактивних програма који би мотивисали младе да се прикључе.
- **Формирање неформалних група и подршка њиховом раду** – Пошто неформалне групе имају минималан број чланова, могуће је развити програме подршке за самоорганизовање младих и олакшавање њиховог приступа ресурсима.
- **Јачање улоге ученичких и студентских парламената** – Повећање њихове видљивости и могућности за реализацију пројеката може подстаћи веће укључивање младих у доношење одлука на локалном нивоу.
- **Развој омладинског политичког ангажмана** – Низак ниво учешћа младих у политичким партијама указује на потребу за едукацијом о грађанској партиципацији и демократским процесима.

Истраживање је испитивало ставове младих на питање: **“Оцени какве су могућности које млади у твојој локалној заједници имају за учешће у доношењу одлука у локалној управи?”** Резултати указују на доминантну перцепцију да су могућности за партиципацију младих у доношењу одлука веома ограничене.

Висок проценат младих сматра да су могућности лоше

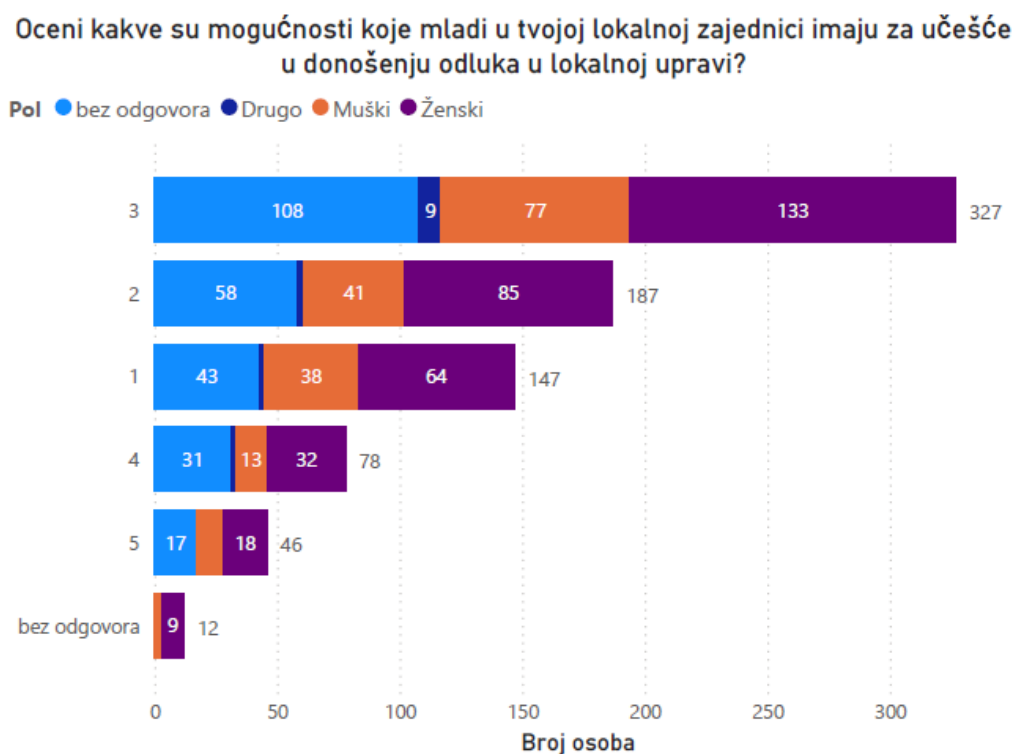
- **327 испитаника (највећи број)** оценило је могућности најнижом оценом (1), што указује на снажан осећај искључености младих из процеса одлучивања.
- **187 испитаника** дало је оцену **2**, што такође указује на доминантно негативан став у погледу партиципације младих.

Умерени и позитивни одговори су мање заступљени

- **147 испитаника** је дало оцену **3**, што указује на нешто умереније, али и даље критичне ставове.
- **78 испитаника** је оценило могућности са **4**, што сугерише да постоји део младих који виде неке могућности за укључивање у одлучивање.
- Само **46 испитаника** дало је највишу оцену **5**, што указује на врло мали број младих који сматрају да имају адекватне могућности за учешће.

Полна структура одговора

Жене и мушкарци су релативно равномерно распоређени у својим ставовима, с тим што је код оба пола приметно доминантно незадовољство могућностима учешћа у доношењу одлука.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Јачање механизма за учешће младих у локалној управи** – Будући да велики број младих сматра да немају утицај на одлуке које се доносе у њиховој заједници, потребно је развити формалне механизме за њихову партиципацију (омладинске савете, јавне расправе, иницијативе).

- **Боља информисаност младих о начинима укључивања** – Висок проценат негативних одговора може делом бити последица тога што млади нису довољно упознати са постојећим могућностима. Кампање информисања о механизмима учешћа могу допринети промени ове перцепције.
- **Подршка активном укључивању младих у процесе одлучивања** – Потребно је креирати програме који ће омогућити младима да стекну вештине за активно учешће у јавним политикама и омогућити им да њихови гласови буду чујени.
- **Формирање локалних омладинских форума** – Омогућавање младима да на редовној основи комуницирају са локалним властима може повећати њихову укљученост и оснажити их у доношењу одлука које их се директно тичу.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Да ли си икада учествовао/ла у акцији решавања неког локалног проблема у твојој локалној заједници?”** Резултати показују да већина младих није била директно ангажована у решавању локалних питања, што указује на низак ниво активног грађанског учешћа.

Висок проценат младих никада није учествовао у решавању проблема

- **552 испитаника (највећи број)** је одговорило **“не”**, што указује да већина младих није била ангажована у било каквој акцији решавања локалних питања.
- **245 испитаника** је навело **“да”**, што сугерише да постоји мања, али активна група младих који су учествовали у иницијативама за решавање проблема у заједници.

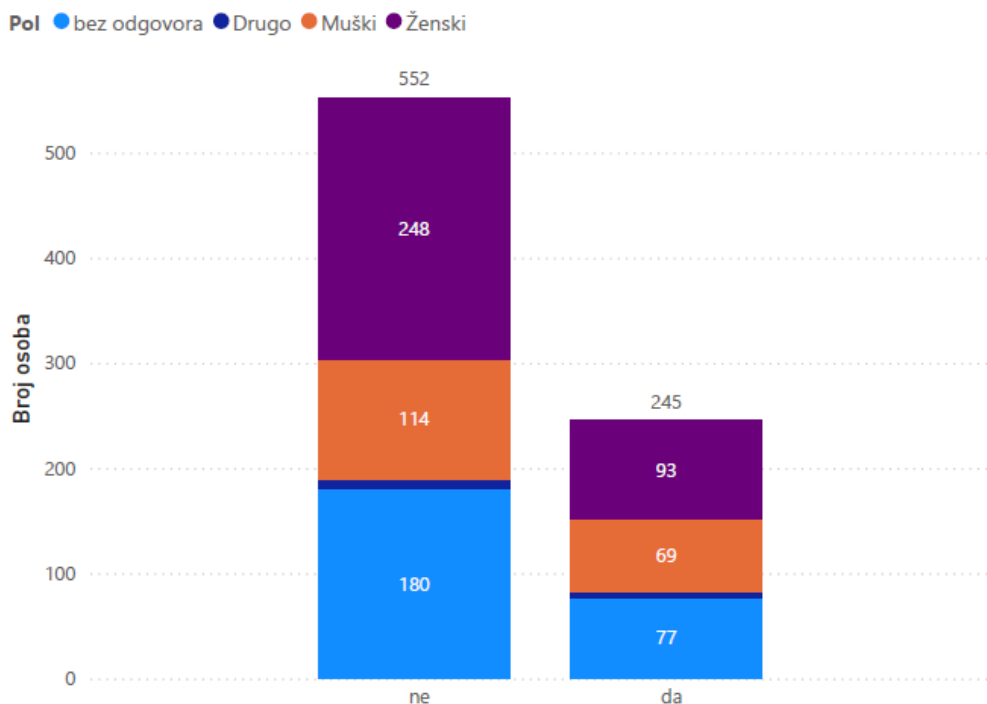
Остали нивои ангажовања

- **180 испитаника** није дало одговор, што може указивати на неодлучност или непознавање питања.
- **77 испитаника** је навело да је учествовало, али у врло ограниченом обиму, што сугерише да су били укључени у мање иницијативе.
- **114 испитаника** је исказало неку врсту заинтересованости, али није учествовало, што може указивати на потенцијал за ангажовање у будућности.

Полна структура одговора

Жене су нешто чешће биле ангажоване у решавању проблема у односу на мушкарце, али је код оба пола доминантан висок проценат оних који никада нису били укључени у овакве активности.

Da li si ikada ucestvovao-la u akciji resavanja nekog lokalnog problema u tvojoj lokalnoj zajednici?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Подстицање младих на активно учешће у локалним питањима** – Потребно је осмислити механизме који ће омогућити младима да се лакше укључе у решавање проблема у својој заједници, кроз волонтерске програме, јавне иницијативе и локалне пројекте.
- **Повећање видљивости постојећих могућности за учешће** – Ако одређени програми већ постоје, али их млади не препознају као релевантне или приступачне, потребно је уложити напоре у њихову промоцију.
- **Развој конкретних пројеката за младе** – Стварање иницијатива у којима би млади могли активно да учествују у решавању питања која их се директно тичу (еколошке акције, урбани развој, омладински активизам).
- **Јачање сарадње са локалним властима** – Ако млади виде конкретне резултате свог учешћа, већа је вероватноћа да ће се укључити у наредне активности.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“У којој области је у твојој локалној заједници неопходно организовати волонтерске акције?”** Резултати показују да млади препознају више приоритетних области у којима су потребне волонтерске иницијативе, а неке су израженије од других.

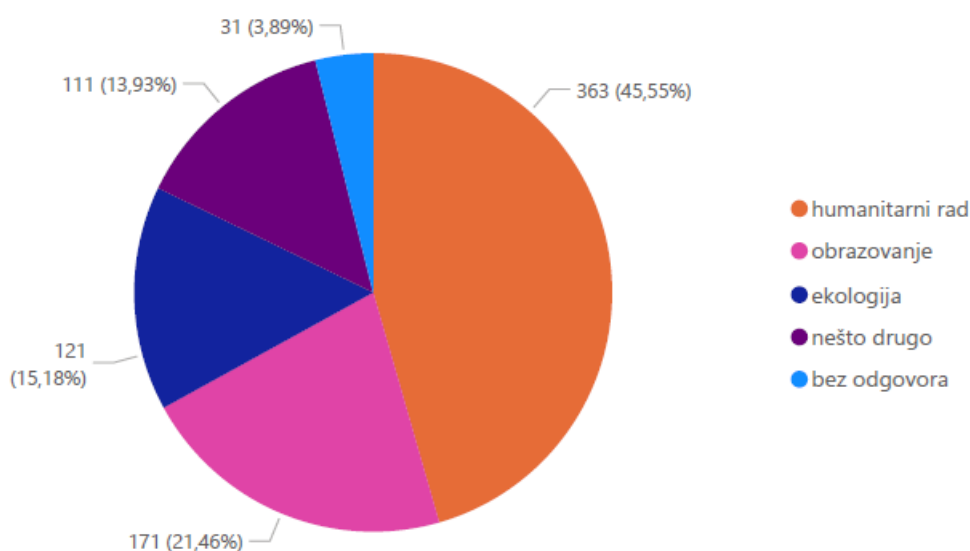
Највећа потреба за волонтерским акцијама у хуманитарном раду

- **363 испитаника (45,55%)** навело је хуманитарни рад као област у којој је најпотребније организовати волонтерске акције. Ово указује на значајну свест младих о социјалним проблемима у заједници и потребу за подршком угроженим групама.

Остале приоритетне области за волонтирање

- **Образовање** је друга најчешће наведена област, са **171 испитаником (21,46%)**. Ово сугерише да млади виде потребу за додатним образовним активностима, менторским програмима и подршком вршњацима у учењу.
- **Екологија** је на трећем месту, са **121 испитаником (15,18%)** који сматрају да је очување животне средине важан сегмент за волонтерске акције. Овај податак указује на постојање потенцијала за иницијативе попут акција чишћења, пошумљавања и едукације о екологији.
- **„Нешто друго”** као одговор одабрало је **111 испитаника (13,93%)**, што сугерише да постоје и друге потребе за волонтирање које нису биле директно покривене у истраживању.
- **Без одговора** оставило је **31 испитаник (3,89%)**, што указује на мањи део младих који можда није заинтересован или није могао да идентификује потребну област.

U kojoj oblasti je u tvojoj lokalnoj zajednici neophodno organizovati volonterske akcije?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Развој хуманитарних волонтерских програма** – Висок проценат младих сматра да су неопходне хуманитарне акције, што указује на потребу за

програмима подршке социјално угроженим групама, донацијама и ангажовањем младих у раду са осетљивим категоријама становништва.

- **Подршка образовном волонтирању** – Пошто је образовање друга најчешће наведена област, могуће је развити иницијативе попут вршњачке подршке у учењу, бесплатних радионица или програма менторства за средњошколце и студенте.
- **Јачање еколошких иницијатива** – Постоји јасно интересовање за активности усмерене на заштиту животне средине, што отвара могућност за организовање акција чишћења, садње дрвећа, рециклаже и сличних активности у партнерству са локалним еколошким организацијама.
- **Детаљније испитати категорију „нешто друго”** – Будући да је значајан број младих изабрао ову опцију, могуће је спровести додатна истраживања или консултације како би се боље разумело које су то специфичне волонтерске потребе у заједници.

Запошљивост и мобилност младих

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Да ли су у твојој општини доступне неке од услуга за подстицање запошљавања младих?”** Резултати указују на ниску свест младих о програмима запошљавања или на њихову ограничену доступност.

Висок проценат младих није упознат или не препознаје услуге за запошљавање

- **62 испитаника је одговорило „не”**, што указује на то да не виде конкретне мере или програме за подстицање запошљавања младих у својој општини.
- **44 испитаника** није одговорило на питање, што може указивати на недостатак информација или заинтересованости за ову тему.

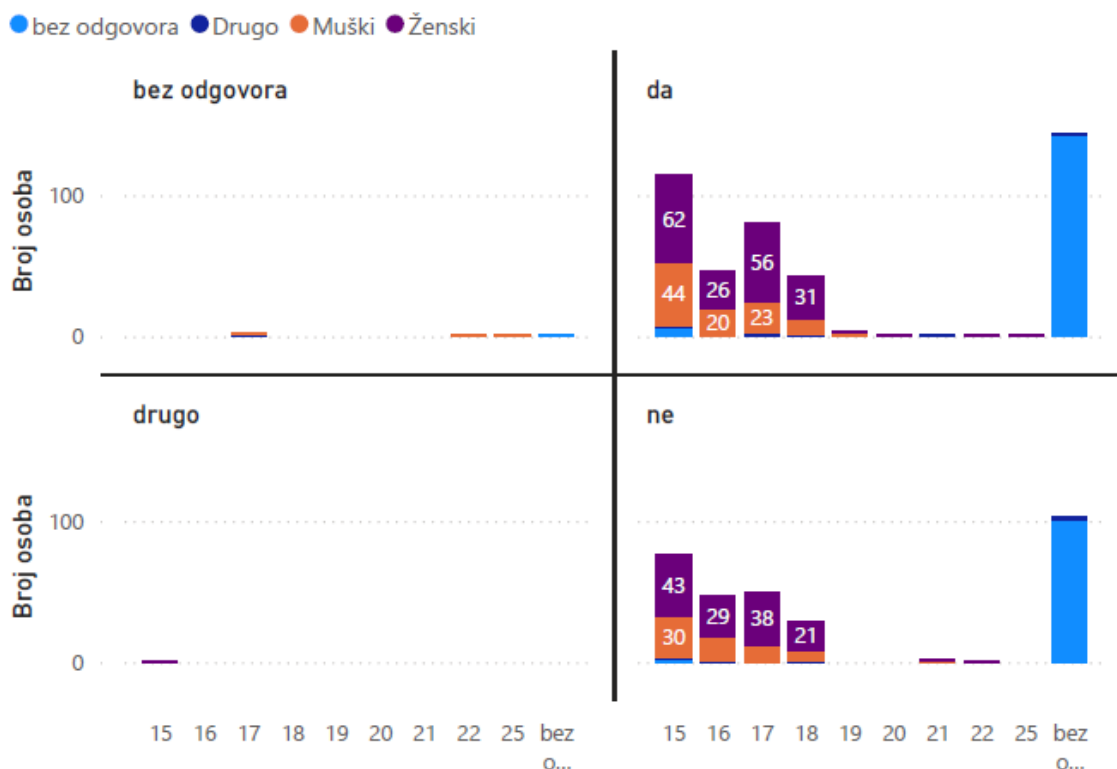
Ниски проценат младих који су препознали подстицаје за запошљавање

- **Само 20 испитаника је одговорило „да”**, што показује да веома мали број младих сматра да у њиховој општини постоје доступне услуге за подстицање запошљавања.
- **23 испитаника је навело „друго”**, што може сугерисати да постоје алтернативни облици подршке који нису директно препознати као званичне мере запошљавања.

Полна структура одговора

Нема значајних разлика између мушкараца и жена, али је код оба пола доминантан осећај недовољне доступности услуга за подстицање запошљавања.

Da li su u tvojoj opštini dostupne neke od usluga za podsticanje za posljavanja mladih?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Повећати информисаност младих о постојећим мерама** – Ако неке услуге већ постоје, али млади нису свесни њиховог постојања, потребно је радити на бољој комуникацији и промоцији.
- **Развијање нових програма за запошљавање младих** – С обзиром на то да већина младих не види конкретне подстицаје, потребно је увести нове мере као што су програми стручне праксе, подршка предузетништву, саветовање за каријеру и грантови за samozapošljavanje.
- **Јачање сарадње са локалним послодавцима** – Креирање програма који би олакшали младима први контакт са послодавцима, као што су сајмови запошљавања, умрежавање и менторски програми.
- **Прилагођавање програма специфичним узрастима** – Подаци показују различите одговоре у зависности од старосне групе, што указује на потребу да се подстицаји за запошљавање усмере ка специфичним узрастима, посебно онима који тек улазе на тржиште рада.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“По твом мишљењу, која је данас највећа препрека младима да покрену свој бизнис?”** Резултати показују да млади препознају неколико кључних изазова који их спречавају да започну сопствени посао.

Највећа препрека – недостатак финансијске подршке

- **124 испитаника** је навело **недостатак финансијске подршке** као главну препреку за покретање бизниса. Ово јасно указује на потребу за већим бројем субвенција, бесповратних средстава или повољних кредита за младе предузетнике.

Остале значајне препреке

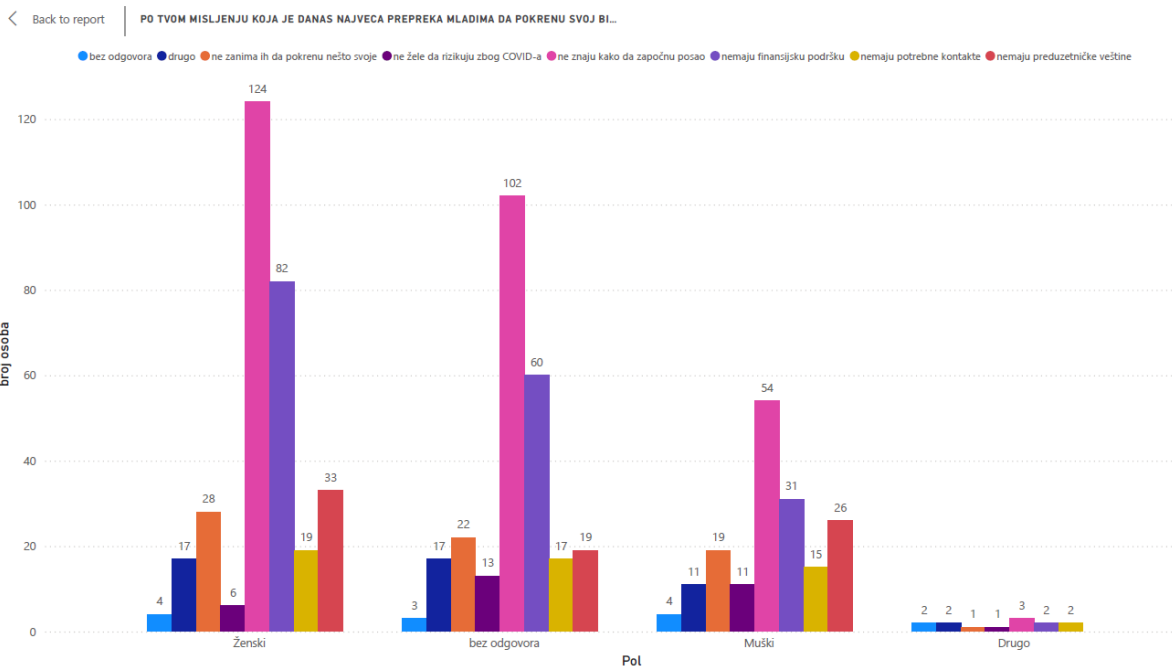
- **Недостатак знања о томе како започети посао** навело је **102 испитаника**, што показује да постоји значајан јаз у предузетничком образовању младих.
- **Немогућност успостављања контаката и мреже подршке** је проблем за **82 испитаника**, што указује на потребу за бољим умрежавањем младих са искусним предузетницима и менторима.
- **Недостатак предузетничких вештина** навело је **60 испитаника**, што сугерише да је потребно увести више програма обуке и едукације у овој области.

Мање значајне препреке

- **Страх од ризика** је проблем за **54 испитаника**, што указује на несигурност младих у пословне подухвате.
- **Неинтересовање за покретање бизниса** навело је **33 испитаника**, што показује да постоји група младих која нема афинитета ка предузетништву.
- **Последице COVID-19 као фактор несигурности** навело је **19 испитаника**, што иако није доминантно, указује на утицај кризе на предузетничке амбиције младих.

Полна структура одговора

Мушкарци су нешто више истицали недостатак финансијске подршке и контаката као проблем, док су жене у већој мери наглашавале недостатак знања о покретању бизниса и предузетничких вештина.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Креирање финансијске подршке за младе предузетнике** – Развој програма субвенција, стартап фондова и повољних кредита за младе који желе да започну сопствени посао.
- **Образовни програми за предузетништво** – Организовање радионица и менторских програма који ће младима омогућити да стекну неопходна знања о оснивању и вођењу бизниса.
- **Развој пословних мрежа и контаката** – Креирање платформи за умрежавање младих предузетника са искусним бизнис лидерима, кроз догађаје као што су “start-up meetups” и пословни форуми.
- **Подршка у смањењу страха од ризика** – Промовисање успешних прича младих предузетника који су остварили позитивне резултате, како би се повећало самопоуздање код младих који размишљају о покретању посла.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: “Да ли би желео/ла да отпочнеш самостални посао?” Резултати показују подељена мишљења међу младима, али и значајан број оних који би желели да започну сопствени бизнис.

Висок проценат младих жели да покрене сопствени посао

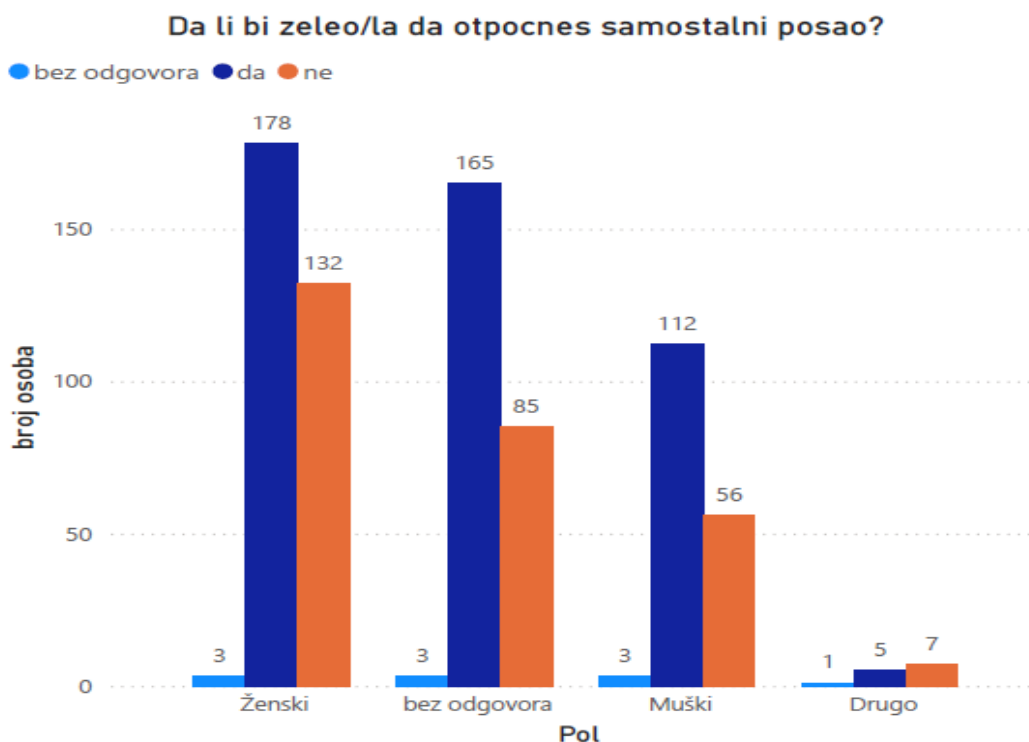
- **178 испитаника (највећи број)** је одговорило „да”, што указује на постојање значајног интересовања за предузетништво међу младима у Чачку.
- **132 испитаника** није сигурно у своју одлуку или није одговорило, што може указивати на недостатак информација или подршке за развој предузетничких идеја.

Значајан број младих није заинтересован за самосталан посао

- **165 испитаника** је одговорило „не”, што сугерише да део младих не види себе у предузетништву или има другачије каријерне амбиције.

Полна структура одговора

Жене и мушкарци су релативно равномерно заступљени у одговорима, али жене у нешто већем броју изражавају интересовање за самостални посао.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Развој предузетничких програма и обука** – Пошто значајан број младих изражава жељу за покретањем сопственог посла, потребно је увести едукације које ће им помоћи да разумеју основе бизниса и управљања ресурсима.
- **Финансијска и менторска подршка** – Недостатак средстава и контаката често представља главну препреку за младе предузетнике. Увођење програма подршке у виду стартап фондова, бесповратних средстава или менторских мрежа може подстаћи већу реализацију предузетничких идеја.
- **Циљане иницијативе за оне који нису сигурни** – Велики број младих није сигуран да ли би покренуо посао, што указује на потребу за додатном информисаношћу о потенцијалним могућностима и ризицима предузетништва.
- **Алтернативне могућности за оне који не желе самосталан бизнис** – Будући да је значајан број младих одговорио да не жели да започне сопствени посао,

потребно је осмислити програме запошљавања у оквиру постојећих компанија, као и развојне путеве за каријеру ван предузетништва.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Која услуга за подстицање запошљавања младих је најзаступљенија?”** Резултати показују које мере подршке су најприсутније у локалној заједници, али и на који начин се могу унапредити.

Најчешће коришћене услуге за запошљавање младих

- **Радне праксе** су наведене као најзаступљенија услуга, са **98 испитаника** који су их препознали. Ово указује на то да су програми стручне праксе релативно доступни младима и да их многи виде као значајан облик подршке у запошљавању.
- **Курсови страних језика** су друга најчешћа услуга, са **97 испитаника**. Овај податак показује да се млади ослањају на додатно образовање као начин да побољшају своју запошљивост.

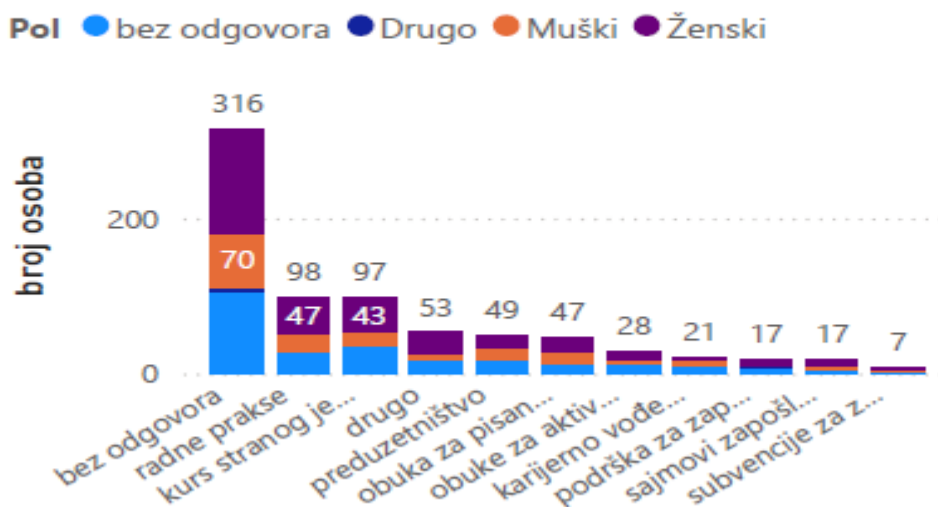
Остале услуге у мањем обиму

- **Програми подршке предузетништву** су препознали **53 испитаника**, што указује на постојање, али не и широку распрострањеност мера за развој младих предузетника.
- **Обука за писање радних биографија (CV) и мотивационих писама** је наведена од **49 испитаника**, што показује умерену свест о важности припреме за запослење.
- **Обука за активну потрагу за послом** је препозната од **47 испитаника**, што може указивати на недовољну видљивост или примену ових програма.
- **Каријерно вођење и саветовање** је наведено од **28 испитаника**, што показује да овакве услуге нису довољно присутне или их млади не користе у великој мери.
- **Подршка за запошљавање (менторство, повезивање са компанијама)** је добила **21 глас**, што указује на простор за развој мрежа подршке младима у проналажењу посла.
- **Сајмови запошљавања** су наведени од **17 испитаника**, што сугерише да су ретко организовани или да нису довољно ефективни.
- **Субвенције за запошљавање младих** су на последњем месту, са **7 испитаника** који су их препознали као најзаступљеније. Ово указује на низак ниво примене ових мера у локалној заједници.

Велики број младих није упознат са доступним услугама

- **316 испитаника није дало одговор**, што може указивати на недостатак информисаности о услугама које су доступне младима у области запошљавања.

Koja usluga za podsticanje zapošljavanja mladih je najzastupljenija?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Повећање броја програма стручне праксе** – С обзиром на то да су радне праксе најчешће коришћена услуга, потребно је подстаћи њихово ширење у сарадњи са локалним компанијама и институцијама.
- **Развој каријерног саветовања** – Будући да је мали број испитаника навео каријерно вођење као доступну услугу, потребно је радити на њеној промоцији и интеграцији у програме подршке младима.
- **Повећање доступности субвенција за запошљавање** – Врло низак број испитаника је навео субвенције као присутне, што указује на потребу за већом доступношћу финансијских подстицаја за запошљавање младих.
- **Јачање предузетничких програма** – Пошто је само 53 испитаника навело подршку предузетништву као доступну услугу, неопходно је увести више мера које ће младима омогућити лакши почетак у бизнису.
- **Промоција и доступност сајмова запошљавања** – Подаци показују да сајмови нису довољно препознати као корисни алати за запошљавање, што може указивати на потребу за њиховом чешћом организацијом или већом видљивошћу.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Колико си пута у последњих 12 месеци посетио/ла неко место у Србији?”** Резултати показују да већина младих има искуство путовања унутар земље, али да постоји и део који није имао такве прилике.

Већина младих је путовала више од три пута

- **332 испитаника (највећи број)** је навело да је у последњих годину дана путовало **више од три пута**, што указује на релативно висок степен мобилности унутар Србије.
- **293 испитаника** је путовало **до три пута**, што показује да је значајан број младих имао неке прилике за путовања, али у ограниченом обиму.

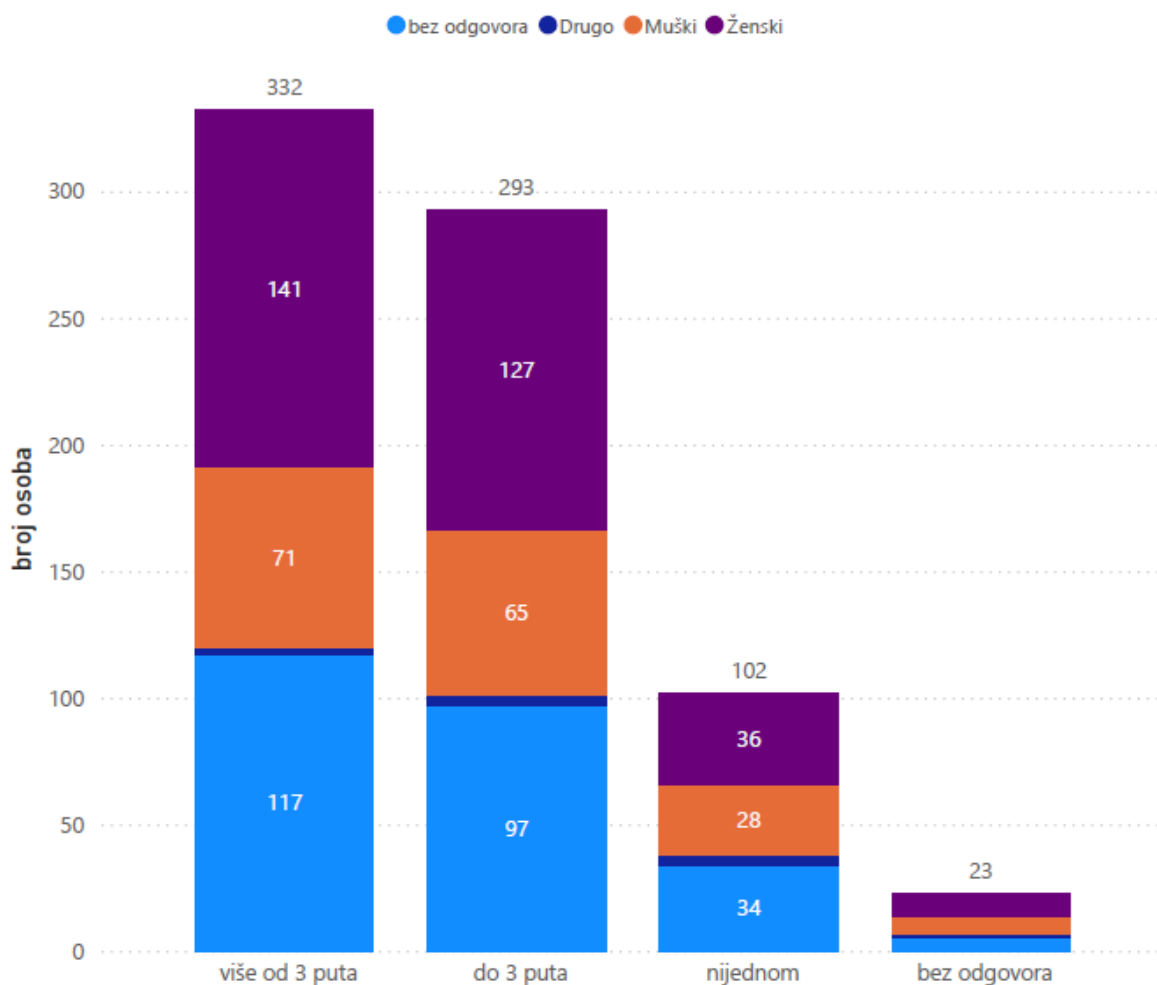
Одређен број младих није путовао уопште

- **102 испитаника** је навело да **није путовало ниједном**, што може указивати на финансијске баријере, недостатак прилика за путовања или низак степен интересовања за посете другим местима у Србији.

Полна структура одговора

- Жене су у нешто већем броју путовале више од три пута, док је код мушкараца расподела релативно уједначена између оних који су путовали често и оних који нису.

Koliko si puta u poslednjih 12 meseci posetio-la neko mesto u Srbiji

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Подстицање мобилности младих** – Будући да постоји група младих која није имала прилику да путује, могуће је развијати програме субвенционисаних или бесплатних екскурзија у Србији, посебно за младе из мање развијених средина.
- **Јачање туристичких и образовних посета** – Организовање студијских путовања, културних и волонтерских програма који би омогућили младима да истраже различите делове Србије и стекну нова искуства.
- **Финансијска подршка за младе са слабијим економским могућностима** – Ако је финансијски фактор један од разлога за ограничену мобилност, потребно је размотрити мере које би омогућиле већем броју младих да учествују у домаћем туризму.
- **Повезивање мобилности са запошљавањем** – Пошто је мобилност често повезана са бољим приликама за каријеру, могуће је увести програме који ће младе мотивисати да путују ради образовања, праксе или волонтирања.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Колико си пута у последњих 12 месеци посетио/ла неко место у иностранству?”** Резултати показују да значајан број младих није путовао у иностранство, док је део имао прилике за међународна искуства.

Већина младих није путовала у иностранство

- **368 испитаника (највећи број)** је навело да **није путовало ниједном** у иностранство током последњих 12 месеци. Овај податак може указивати на финансијске баријере, недостатак прилика или ограничену мобилност младих.

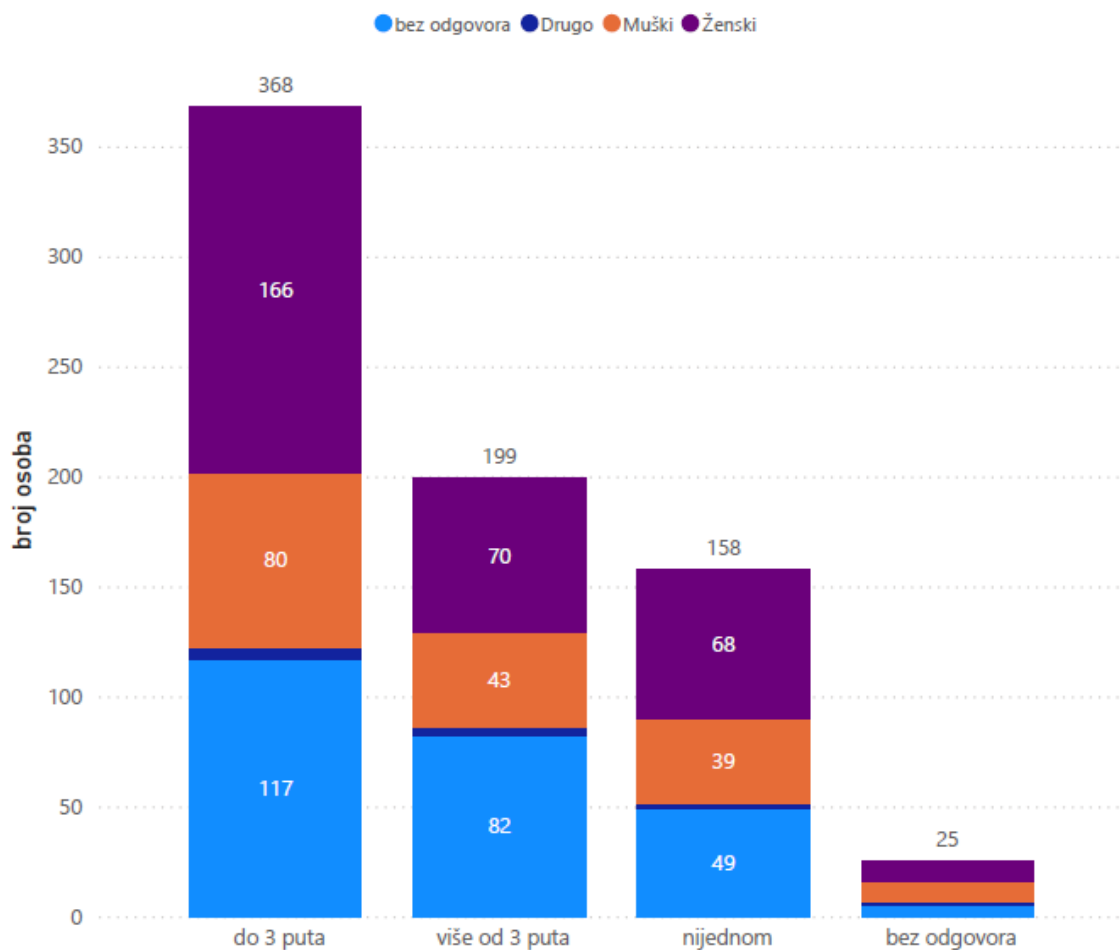
Умерен број младих је имао искуство међународних путовања

- **199 испитаника** је путовало **до три пута**, што показује да је одређен број младих имао могућност посета иностранству, било кроз школске екскурзије, породична путовања, посао или друге програме мобилности.
- **158 испитаника** је путовало **више од три пута**, што указује да постоји група младих која често има прилику да борави у иностранству.

Полна структура одговора

- Жене су у нешто већем броју путовале више од три пута у односу на мушкарце, док је код оба пола приметан висок проценат оних који нису путовали уопште.

Koliko si puta u poslednjih 12 meseci posetio-la neko mesto u inostranstvu

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Подстицање међународне мобилности младих** – Велики број младих није путовао у иностранство, што указује на потребу за програмима мобилности, размене и студијских путовања како би им се омогућило стицање међународног искуства.
- **Финансијска подршка за младе са мањим могућностима** – Ако су финансијски разлози главна препрека за путовања, могу се размотрити програми стипендирања, субвенција или грантова за учешће у међународним пројектима.
- **Развој програма међународне размене** – Увођење више могућности за учешће у студентским и омладинским разменама, волонтерским програмима и праксама у иностранству може побољшати мобилност младих.
- **Повезивање са ЕУ и регионалним иницијативама** – Искористити доступне европске и регионалне програме (Erasmus+, RYCO, EURES) како би се младима омогућила већа приступачност путовањима ради образовања и професионалног развоја.

Здравље и благостање младих

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: “**Шта је потребно урадити у твојој општини да се безбедност младих побољша?**” Резултати показују да млади препознају више мера које би могле побољшати њихову безбедност, при чему су неке опције израженије од других.

Највећи број младих истиче значај едукације о безбедности

- **345 испитаника (највећи број)** је навело да су **едукације на тему безбедности младих** најважнији корак у унапређењу безбедности. Ово указује на потребу за бољом информисаношћу младих о ризицима, механизмима заштите и поступцима у случају угрожавања.

Остале предложене мере за побољшање безбедности

- **Чешће полицијске патроле на улицама** предложило је **108 испитаника**, што указује на осећај несигурности у јавним просторима.
- **Повећање саобраћајних контрола** тражи **89 испитаника**, што може указивати на перцепцију проблема са безбедношћу у саобраћају, посебно за младе учеснике у саобраћају.
- **Полицијско обезбеђење у школама** предложило је **74 испитаника**, што сугерише да део младих сматра да би присуство полиције у образовним установама допринело већој сигурности.

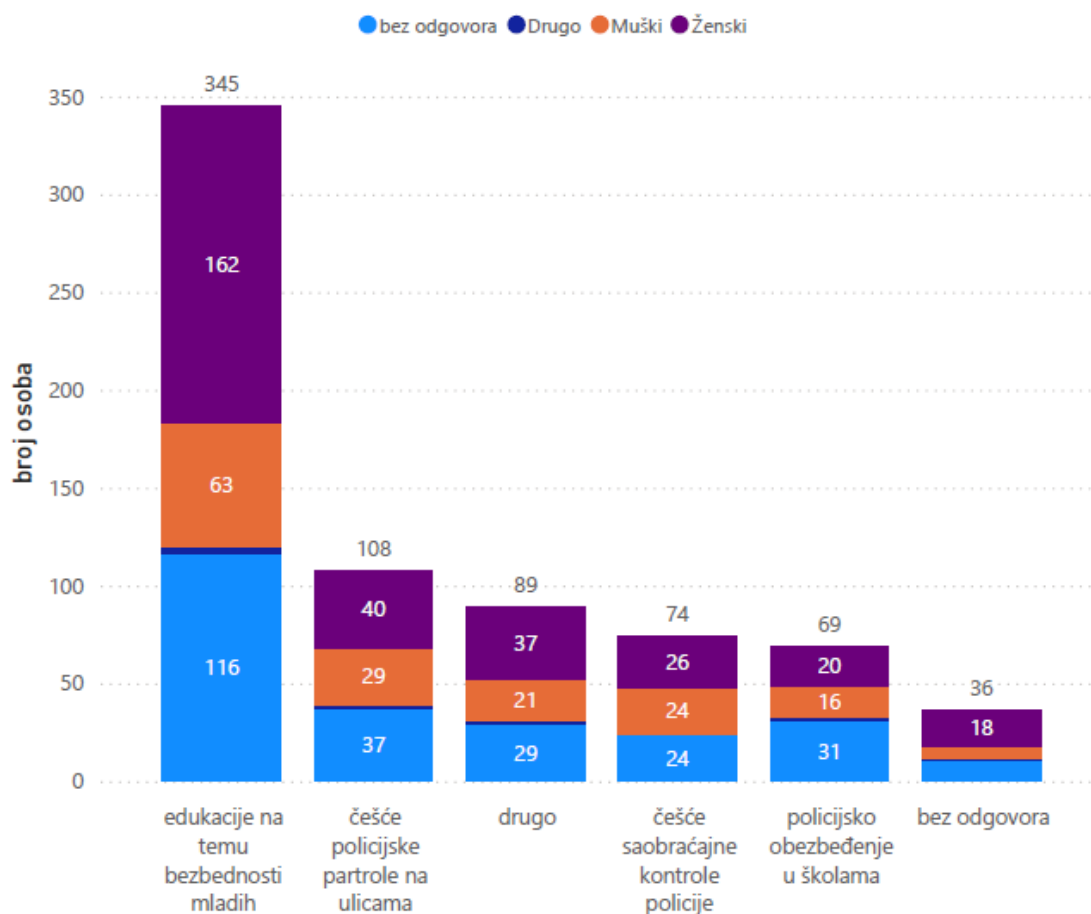
Додатне сугестије и неодговорени случајеви

- **69 испитаника** је навело „друго”, што указује на потребу за даљом анализом конкретних проблема које млади препознају.
- **36 испитаника није дало одговор**, што може сугерисати недостатак интересовања за ову тему или недефинисан став.

Полна структура одговора

- Жене су у већем броју подржале едукације и полицијске патроле, док су мушкарци у већој мери нагласили потребу за саобраћајним контролама и полицијским присуством у школама.

Šta je potrebno uraditi u tvojoj opštini da se bezbednost mladih poboljša?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Развој програма едукације о безбедности младих** – С обзиром на то да је ово најчешће предложена мера, могуће је организовати радионице и кампање које ће младима пружити информације о личном оснаживању, превенцији насиља и безбедном понашању у јавном простору.
- **Јачање сарадње са локалном полицијом** – Увођење програма сарадње између младих и полиције може допринети већој безбедности у заједници.
- **Повећање безбедности у саобраћају** – Ако млади перципирају саобраћај као ризик, неопходно је увести мере као што су чешће контроле, боље осветљење пешачких зона и едукација младих возача.
- **Фокус на безбедност у школама** – Иако мањи број младих подржава полицијско обезбеђење у школама, могуће је радити на програмима превенције вршњачког насиља и боље сарадње између наставника, родитеља и ученика.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Која је, по твом мишљењу, најосетљивија група младих у твојој општини?”** Резултати показују да млади препознају више категорија које се суочавају са изазовима, при чему су неке групе истакнуте као посебно угрожене.

Најосетљивије групе младих у Чачку

- **Млади угрожени сиромаштвом** су најчешће идентификовани као осетљива група, са **182 испитаника** који их сматрају најрањивијима. Ово указује на проблем економске нестабилности међу младима и потребу за већом социјалном подршком.
- **Млади са инвалидитетом** су на другом месту, са **134 испитаника** који их виде као једну од најосетљивијих категорија. Ово показује потребу за бољом инклузијом и подршком особама са инвалидитетом.
- **Млади Роми** су трећа најчешће наведена група, са **109 испитаника** који их сматрају најугроженијима. Ово указује на присутне изазове везане за социјалну инклузију и приступ образовању и запошљавању.

Остале значајне групе које се сматрају осетљивим

- **Млади без родитељског старања** (81 испитаник) – Ова категорија укључује младе који су одрасли без породичне подршке, што може значајно утицати на њихове животне шансе.
- **Млади који живе у избеглиштву** (62 испитаника) – Овај резултат указује на свест о изазовима са којима се суочавају расељена лица.
- **Млади припадници LGBTQIA+ заједнице** (61 испитаник) – Ова група је препозната као осетљива, што указује на потребу за већом социјалном подршком и смањењем дискриминације.

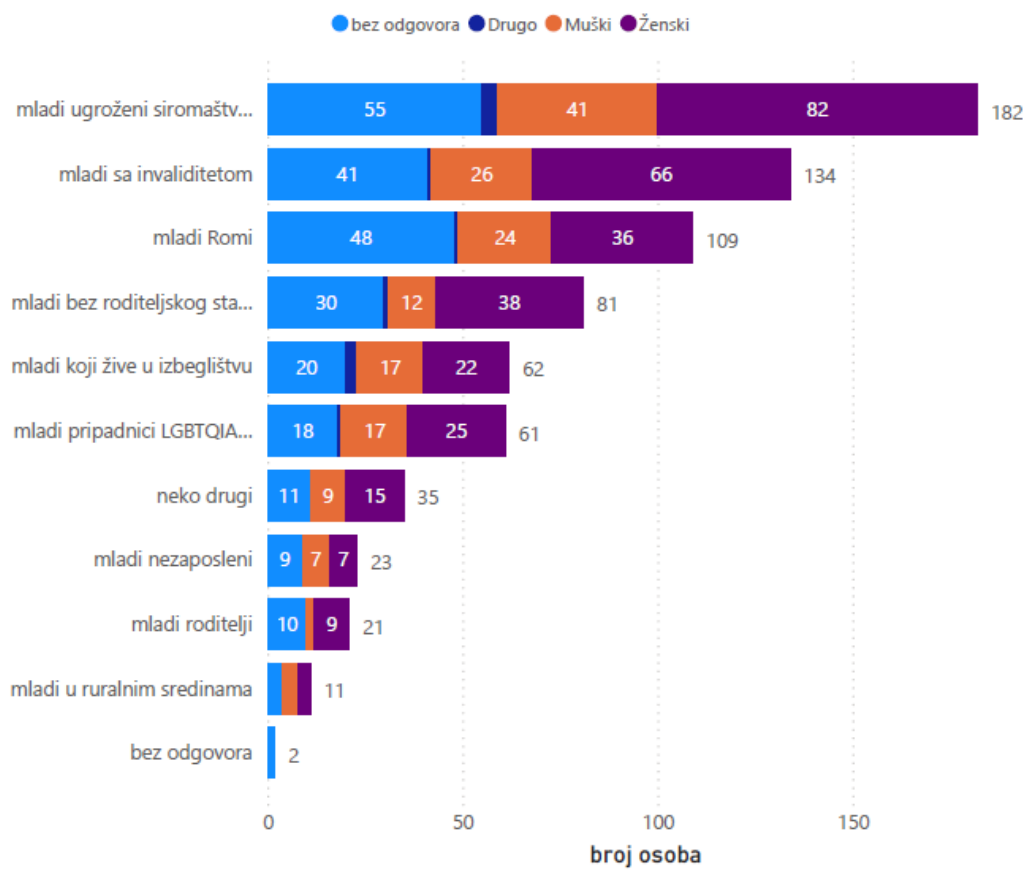
Остале категорије које су ређе наведене

- **Млади незапослени** (35 испитаника) – Иако је незапосленост значајан проблем, није препозната као главни фактор угрожености.
- **Млади родитељи** (23 испитаника) – Ова група има специфичне изазове, али није широко препозната као посебно угрожена.
- **Млади у руралним срединама** (21 испитаник) – Упркос ограниченом приступу услугама, ова категорија није перципирана као високо угрожена.

Полна структура одговора

Жене су у већем броју истицале осетљивост младих са инвалидитетом и припадника LGBTQIA+ заједнице, док су мушкарци више наглашавали младе Роме и незапослене.

Koja je po tvom misljenju najosetljivija grupa mladih u tvojoj opštini?

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Економска подршка младима у сиромаштву** – Будући да је сиромаштво идентификовано као највећи проблем, потребно је увести социјалне мере подршке, стипендије и програме економског оснаживања.
- **Јачање инклузије младих са инвалидитетом** – Унапређење приступачности образовања, запошљавања и јавних простора за особе са инвалидитетом.
- **Подршка ромској заједници** – Обезбеђивање бољег приступа образовању, посебно кроз програме подршке деци и младима из ромске популације.
- **Програм подршке за младе без родитељског старања** – Обезбеђивање менторства, стипендија и подршке у преласку из система социјалне заштите у самосталан живот.
- **Сензибилизација за права LGBTQIA+ младих** – Креирање сигурних простора и антисегрегационих програма како би се осигурала равноправност и спречила дискриминација.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Код лекара (педијатра, доктора опште праксе, гинеколога итд.) одлазиш?”** Резултати показују да већина младих здравствене услуге користи само када је неопходно, док је број оних који редовно иду на прегледе мањи.

Већина младих одлази код лекара само у хитним случајевима

- **384 испитаника (највећи број)** је навело да **код лекара одлази само када је неопходно**. Ово може указивати на недовољну свест о превентивној здравственој заштити или ограничен приступ редовним прегледима.

Знатан број младих редовно иде на контроле

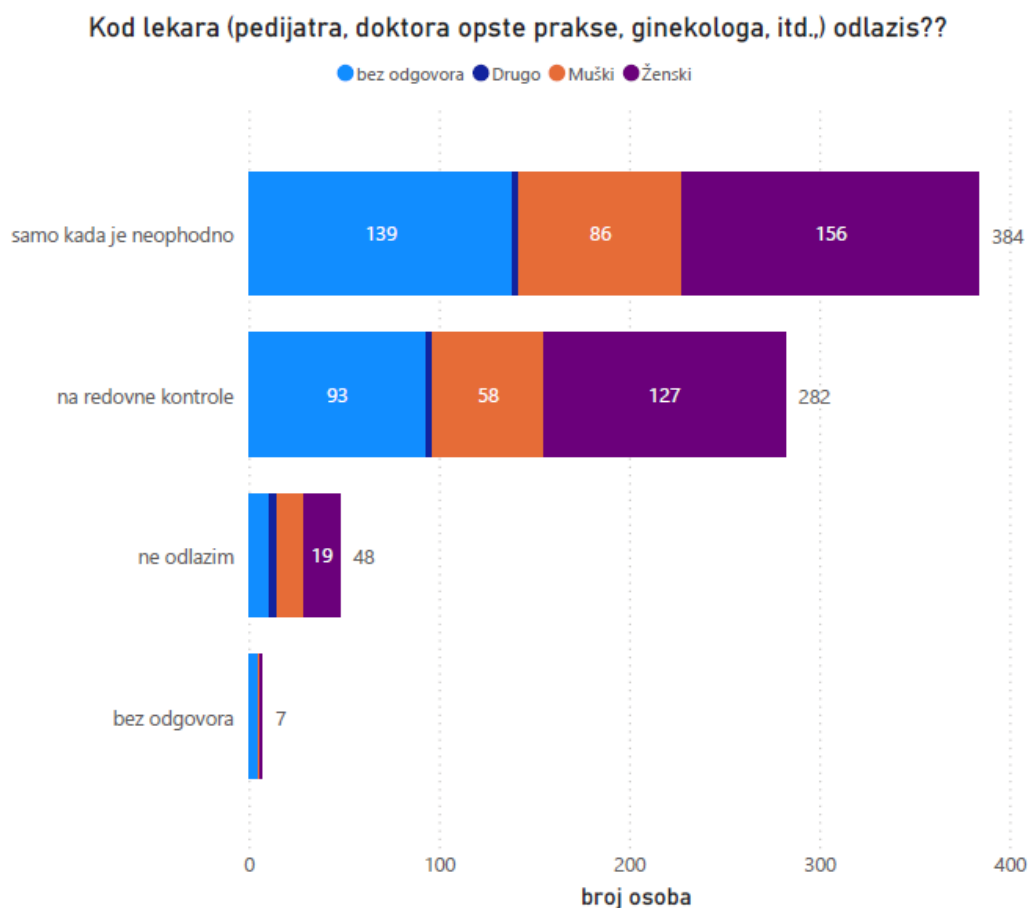
- **282 испитаника** је навело да **одлази на редовне контроле**, што указује на групу младих која је свесна значаја превентивне медицине.

Одређени број младих уопште не иде код лекара

- **48 испитаника** је навело да **никада не одлази код лекара**, што може бити забрињавајуће јер указује на потпуни недостатак здравствене бриге или недоступност услуга.
- **7 испитаника** није одговорило на ово питање.

Полна структура одговора

- Жене су у већем броју навеле да одлазе на редовне контроле, што може бити повезано са навикама у вези са репродуктивним здрављем.
- Код мушкараца је приметан већи проценат оних који код лекара одлазе само када је неопходно или уопште не одлазе.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Подстицање превентивних здравствених прегледа** – Висок проценат младих који одлазе код лекара само када је неопходно указује на потребу за кампањама које ће подстаћи редовне контроле, нарочито у домену опште и репродуктивне медицине.
- **Повећање доступности здравствених услуга за младе** – Ако млади избегавају лекарске прегледе због неприступачности или дугих чекања, могу се размотрити мере попут посебних термина за младе или мобилних здравствених тимова.
- **Сензибилизација младих мушкараца о важности здравствених прегледа** – С обзиром на то да су мушкарци мање склони редовним контролама, потребно је креирати посебне програме који ће промовисати значај здравствене заштите.
- **Информативне кампање о превенцији** – Организовање здравствених радионица у школама и факултетима може повећати свест младих о важности раног откривања здравствених проблема.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: “Да ли си пушач?” Резултати показују да већина младих не пуши, али да постоји значајан број оних који конзумирају дуванске производе.

Већина младих не пуши

- **518 испитаника (највећи број)** је одговорило “не”, што указује на доминацију непушачког начина живота међу младима.

Значајан број младих пуши

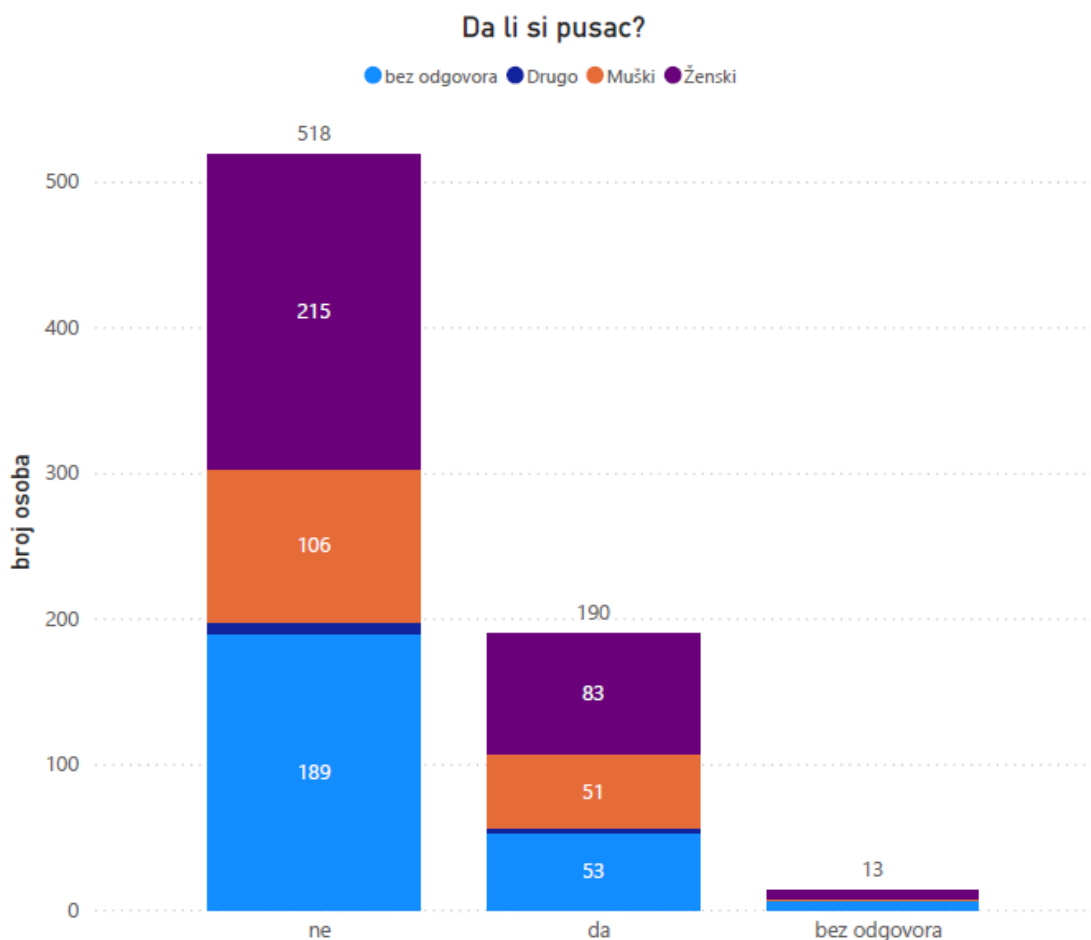
- **190 испитаника (око 27%)** је одговорило “да”, што показује да пушење и даље представља распрострањену навику међу делом младих.

Одређен број младих није одговорио на питање

- **13 испитаника** није дало одговор, што може указивати на неодлучност или избегавање теме.

Полна структура одговора

- Мушкарци су у нешто већем броју пушачи у односу на жене, али пушење је присутно код оба пола у значајном проценту.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Јачање кампања против пушења** – Иако је већина младих непушачи, значајан број њих пуши, што указује на потребу за информативним програмима о штетности пушења.
- **Подршка програмима одвикавања од пушења** – Увођење бесплатних или субвенционисаних програма за престанак пушења за младе који желе да се одрекну ове навике.
- **Стварање дуван-фри зона у младалачким просторима** – Промоција непушачких окружења у школама, факултетима и јавним просторима где се млади најчешће окупљају.
- **Истраживање разлога зашто млади пуше** – Ако пушење служи као начин за суочавање са стресом или социјални притисак, програми менталног здравља и активности за смањење стреса могу бити алтернативна подршка.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: **“Колико често конзумираш алкохол?”** Резултати показују различите обрасце конзумације, при чему значајан део младих ретко или уопште не пије алкохол, али постоји и мањи проценат редовних конзумента.

Већина младих ретко или никада не конзумира алкохол

- **242 испитаника (највећи број)** је одговорило да **никада не пије алкохолна пића**, што указује на доминантан тренд апстиненције у овој популацији.
- **169 испитаника** конзумира алкохол **врло ретко (1 до 2 пута годишње)**, што сугерише да је повремена конзумација у посебним приликама уобичајена.

Умерена конзумација алкохола

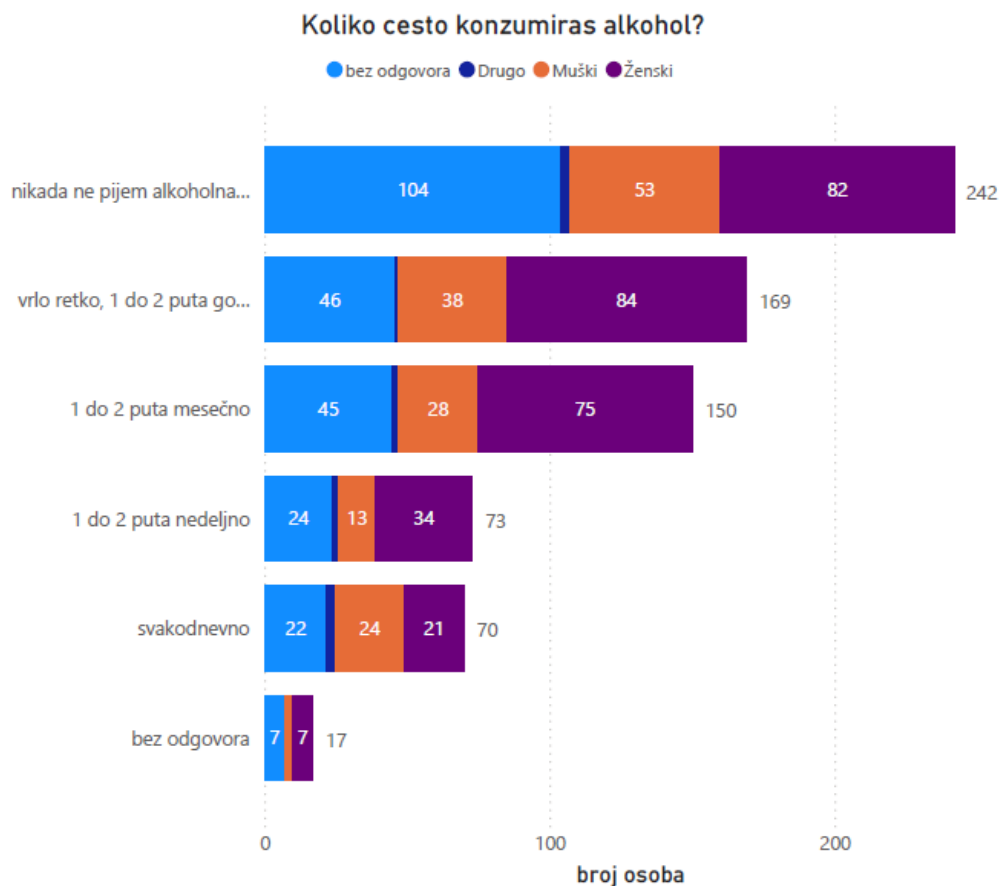
- **150 испитаника** пије **1 до 2 пута месечно**, што указује на умерену конзумацију.

Честа и свакодневна конзумација алкохола

- **73 испитаника** пије **1 до 2 пута недељно**, што може бити знак развоја рутинске конзумације.
- **70 испитаника** пије **свакодневно**, што указује на потенцијалне ризике у вези са здрављем и зависношћу.
- **17 испитаника** није дало одговор.

Полна структура одговора

- Мушкарци су у већем броју међу онима који чешће конзумирају алкохол (недељно или свакодневно), док је код жена већи проценат оних који ретко или никада не пију.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Превентивни програми о злоупотреби алкохола** – Иако већина младих ретко или уопште не пије, постоји група која редовно конзумира алкохол, што указује на потребу за едукацијом о ризицима.
- **Циљане кампање за смањење ризичне конзумације** – Фокусирање на младе који пију недељно или свакодневно, кроз кампање које истичу негативне последице прекомерног конзумирања.
- **Алтернативни начини забаве за младе** – Организовање догађаја и активности без алкохола, како би се омогућиле здравије опције за дружење.
- **Подршка младима са проблемима зависности** – Ако постоје млади који имају проблем са прекомерним конзумирањем алкохола, потребно је омогућити лакши приступ психосоцијалној подршци и програмима одвикавања.

Истраживање је испитивало одговоре младих на питање: “Да ли си некада пробао/ла неку другу психоактивну супстанцу?” Резултати показују да већина младих није имала искуства са психоактивним супстанцама, али да постоји одређен проценат оних који су их пробали.

Велика већина младих није пробала психоактивне супстанце

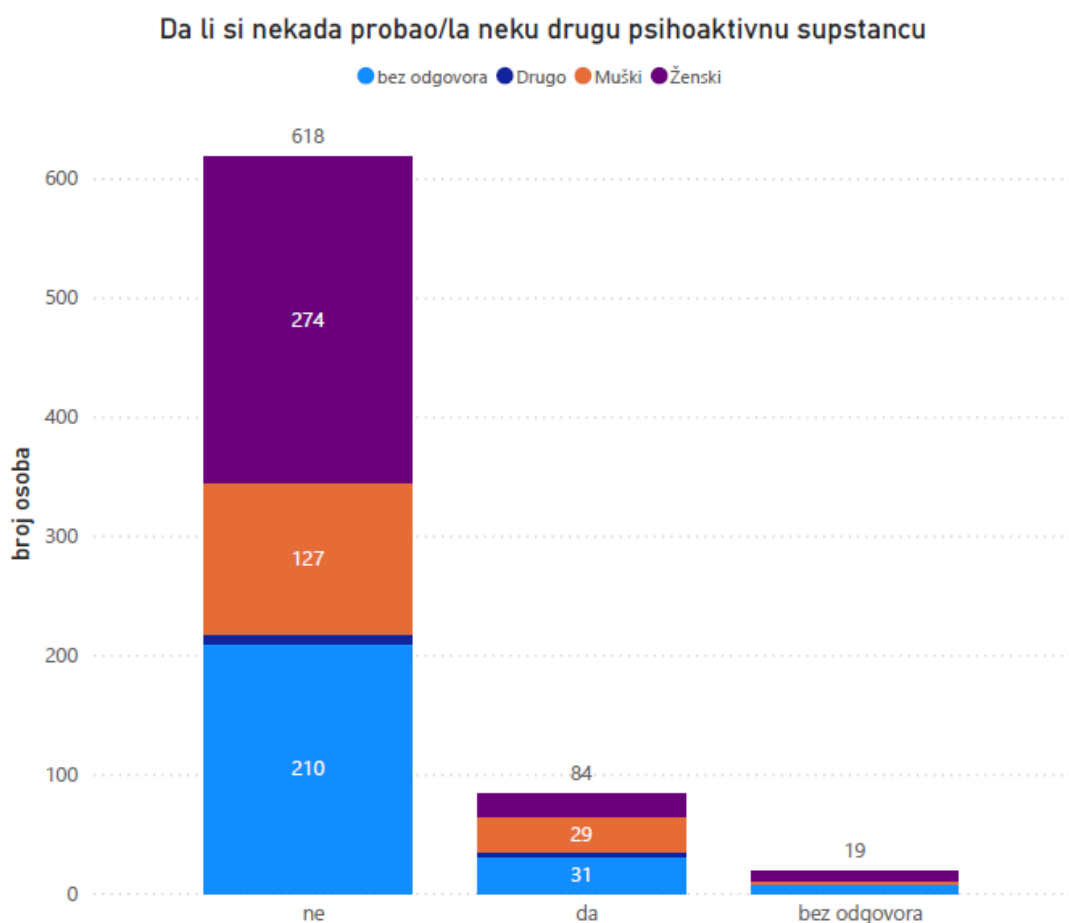
- **618 испитаника (највећи број)** је одговорило “не”, што показује да је већина младих у Чачку без искуства са дрогама.

Одређени број младих је имао искуство са психоактивним супстанцама

- **84 испитаника (око 12%)** је одговорило “да”, што указује на присуство ове појаве међу младима.
- **19 испитаника** није дало одговор, што може указивати на неодлучност или избегавање одговора на ово питање.

Полна структура одговора

- Мушкарци су у нешто већем броју признали да су пробали психоактивне супстанце у односу на жене.
- Жене су у већем броју навеле да нису имале такво искуство.

Импликације за Локални акциони план за младе 2025-2027

- **Јачање превентивних програма** – Иако је већина младих навела да није пробала психоактивне супстанце, постоји проценат оних који јесу, што указује на потребу за континуираним едукативним програмима.
- **Програми ране интервенције** – Пружање подршке младима који су имали контакт са психоактивним супстанцама како би се спречило даље коришћење.
- **Промоција здравих животних стилова** – Организовање спортских и културних активности које ће младима пружити алтернативне начине провођења слободног времена.
- **Јачање система подршке** – Унапређење услуга саветовања за младе који су у ризику од употребе психоактивних супстанци.

5.4. SWOT анализа

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Активан и ангажован невладин сектор • Деловање културно-уметничких друштава • Развијена спортска инфраструктура и велики број спортских клубова • Повољна локација и висока видљивост Канцеларије за младе • Формирана Канцеларија за младе • Деловање Омладинског клуба у оквиру Канцеларије за младе • Висока информисаност о значају образовања – Већина младих је укључена у формално образовање и препознаје важност развоја вештина. • Спремност за предузетништво – Значајан број младих показује интересовање за покретање сопственог посла. • Релативно ниска стопа конзумације психоактивних супстанци – •••• Већина младих није користила дроге, а алкохол конзумира у умереним количинама. • Висок степен друштвене свести – Млади препознају проблеме осетљивих група и подржавају иницијативе за унапређење социјалне укључености. • Постојећа инфраструктура за неформално образовање и волонтерске активности – Постоје програми и услуге које омогућавају младима стицање додатних знања и вештина. • Остварена сарадња са школама и активни ученички парламенти • Подршка локалне самоуправе и вођење активне омладинске политике • Усвојени стратешки документи посвећени младима • Обезбеђен буџет за стипендирање успешних ученика и студената • Присуство бројних институција и организација у Чачку које се баве младима • Укљученост младих у извршну и законодавну власт 	<ul style="list-style-type: none"> • Висок степен незапослености младих отежава њихову економску самосталност • Недовољна понуда сезонских послова умањује могућности за финансијску независност и стицање радних навика • Одлазак младих и образованих у друге градове и државе доводи до смањења потенцијала локалне заједнице • Ограничен број и недовољна разноликост високошколских установа сужавају могућности за образовање у родном граду • Недефинисан статус координатора Канцеларије за младе утиче на континуитет и ефикасност рада • Ниска свест о програмима Канцеларије за младе – Велики број младих није упознат са њеним активностима или не види јасну корист од учешћа. • Недостатак подстицаја за запошљавање младих – Мали број младих препознаје мере подршке за запошљавање, а финансијска ограничења су највећа препрека за покретање бизниса. • Низак ниво учешћа у доношењу одлука – Велики број младих не осећа да има утицај на процесе одлучивања у локалној заједници. • Слаба мобилност младих – Значајан број младих није путовао у иностранство, а део њих није ни унутар Србије, што утиче на њихову културну размену и конкурентност на тржишту рада. • Недовољна посвећеност превентивном здравственом систему – Већина младих одлази код лекара само када је неопходно, а постоји део који уопште не иде на прегледе. • Слаба информисаност младих смањује њихову свест о могућностима и ресурсима који су им доступни • Незаинтересованост младих за активно учешће у друштвеним процесима утиче на њихову недовољну укљученост у доношење одлука • Недовољна спремност младих да се доквалификују или преквалификују отежава њихову конкурентност на тржишту рада

Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> • Подршка локалне самоуправе и изражена воља за спровођењем омладинске политике • Постојање Националне стратегије за младе и Министарства омладине и спорта као основа за системску подршку • Доступност домаћих и међународних фондова за реализацију омладинских иницијатива • Подстицајна средства града и Републике као подршка развоју младих • Развој предузетничког духа младих кроз Start-up центар и систем дуалног образовања • Јачање програма предузетничке подршке – Млади имају интересовање за покретање бизниса, што отвара могућности за креирање програма субвенција, менторства и стартап подршке. • Развој волонтерских и друштвено корисних акција – Постоји интересовање за волонтирање у хуманитарном раду, екологији и образовању, што може побољшати друштвену кохезију. • Повећање укључености младих у доношење одлука – Кроз омладинске савете, дебатне клубове и јавне консултације, млади могу добити већу улогу у локалној управи. • Промоција здравих стилова живота – Јачање кампања за превенцију пушења, алкохола и бољу здравствену заштиту може побољшати квалитет живота младих. • Креирање културних и рекреативних садржаја – Велики број младих истиче потребу за концертима, биоскопским пројекцијама и спортским активностима, што може бити прилика за развој нових садржаја. • Пројекти са домаћим и иностраним партнерима који доприносе побољшању положаја младих • Постојање Канцеларије за младе као платформе за ангажовање младих • Израда Локалног акционог плана (ЛАП) као стратешког документа за унапређење положаја младих • Развијање свести у заједници о значају и улози младих у развоју друштва • Могућност примене добре праксе других градова и држава у области омладинске политике 	<ul style="list-style-type: none"> • Економска ситуација и сиромаштво у друштву имају директан негативан утицај на младе људе • Недостатак финансијских средстава онемогућава реализацију пројеката које предлажу млади • Економска нестабилност и сиромаштво – Велики број младих препознаје сиромаштво као главни фактор осетљивости, што може утицати на њихову запошљивост и животне шансе. • Емиграција младих – Ако не постоје атрактивни услови за рад и живот, многи млади би могли напустити Чачак у потрази за бољим могућностима. • Недовољна безбедност у заједници – Млади изражавају потребу за бољом безбедношћу, што указује на потенцијалне проблеме са вршњачким насиљем, саобраћајем и јавним простором. • Низак степен поверења у институције – Велики број младих није заинтересован за рад Канцеларије за младе и не верује да може утицати на локалне одлуке. • Недовољно финансирање омладинских програма – Ако се не обезбеде средства за подршку младима, многе потенцијалне иницијативе и пројекти неће бити реализовани. • Неповољна ситуација на тржишту рада представља значајан изазов за запошљавање младих • Промовисање неморалног и непримереног понашања преко телевизије и других медија може негативно утицати на развој младих и њихову личност

6. Визија

Град Чачак је динамичан град и као такав представља пожељно место за живот. Значајан потенцијал нашег града представљају млади који су активни и равноправни учесници у свим сферама друштвеног живота. Они имају подршку друштва, стварају боље услове за живот и развој потенцијала, и својим активностима доприносе општем напретку друштва. Млади у Чачку све веће поверење имају у своју локалну заједницу, јер им је у последњем периоду обезбедила оптималне шансе за побољшање квалитета живота и понудила бројне и ефикасне начине за непрекидан развој и усавршавање.

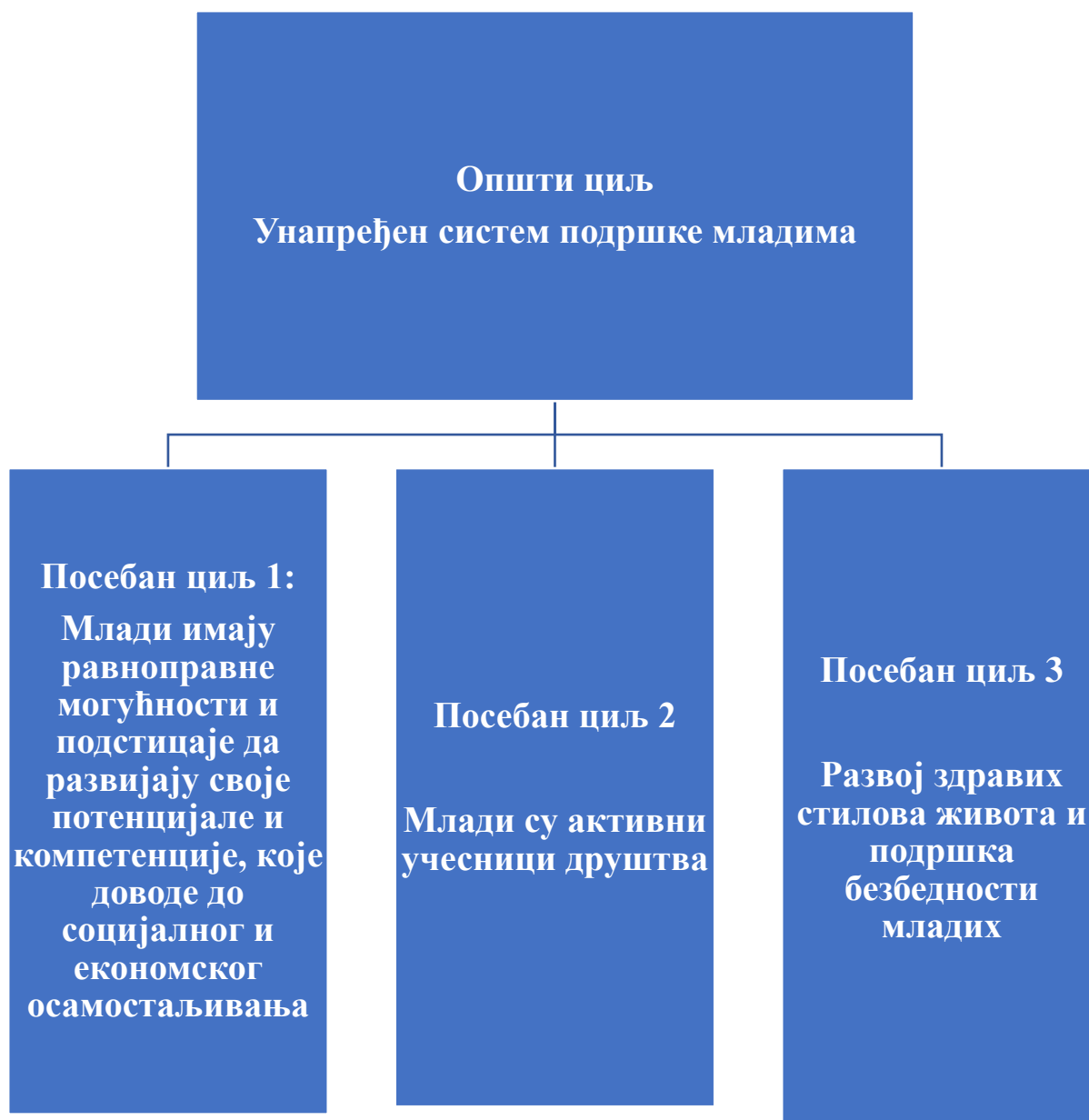
Захваљујући партнерству јавног, пословног и цивилног сектора у граду:

- Омогућено им је равноправно учешће у јавном, политичком и културном животу;
- Створени су услови за потстицање радних и професионалних капацитета младих;
- Развијене су мреже услуга за унапређење положаја младих;
- Развијена је сарадња између Града, Научно технолошког парка и младих;
- Створени су услови за здравије начине живота и квалитетније провођење слободног времена.

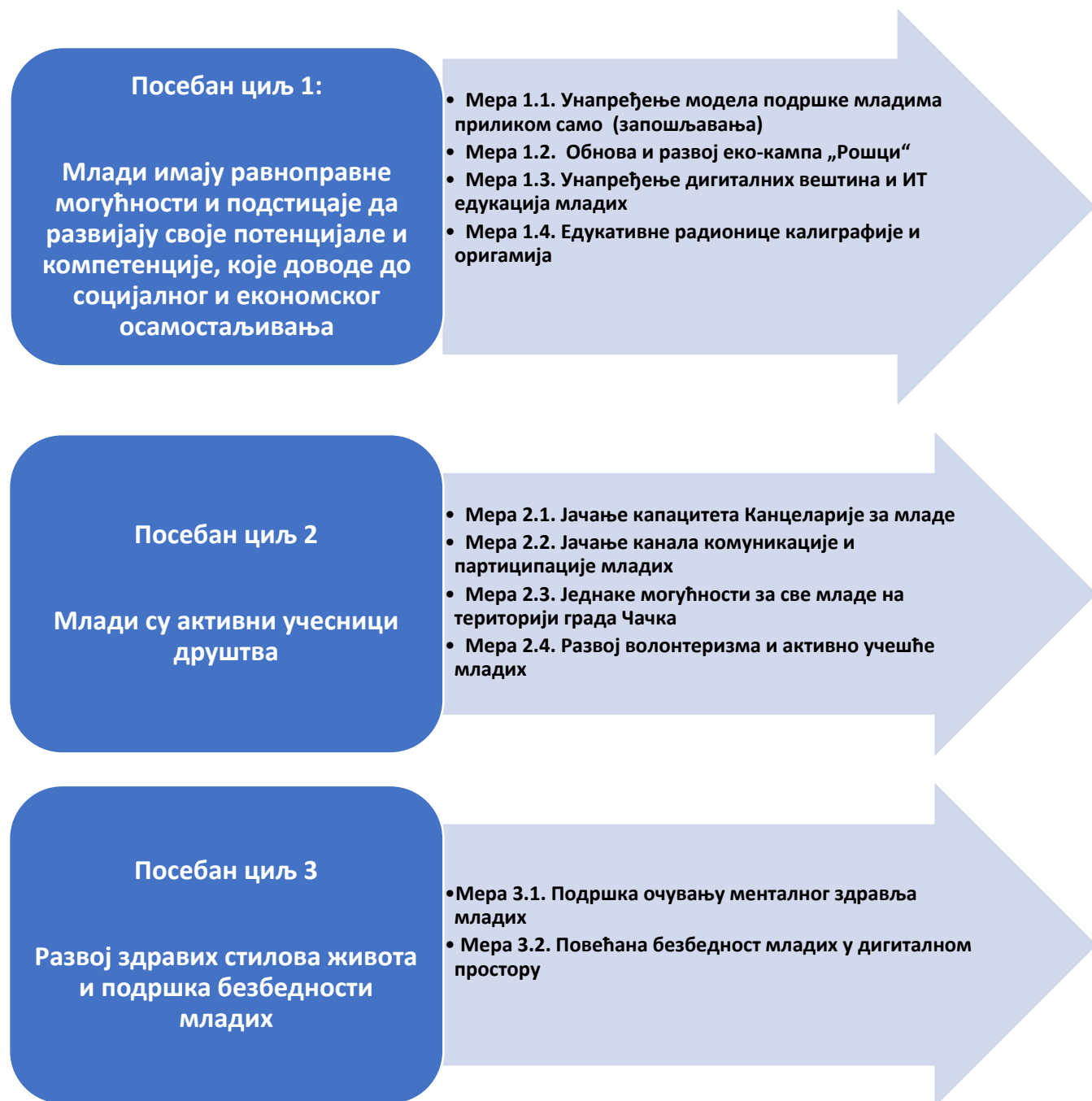
7. Циљеви и мере за реализацију Програма за унапређење положаја младих у Чачку за период 2025 – 2027.

Програм садржи један општи циљ (у складу са методологијом Закон о планском систему, општи циљ је преузет посебни циљ број 15. из Плана развоја града Чачка 2023-2030.), и три посебна циља, који су у складу са Стратегијом за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године, као и Планом развоја града Чачка за период 2023-2030. године. Општи циљ (посебан циљ из Плана развоја) указује на амбицију града Чачка да буде град у ком млади желе да живе, уче и раде, за чије остварење Град планира да уложи значајан напор. Достицање показатеља општег циља постиже се достизањем 3 (три) идентификована посебна циља, и у оквиру истих, реализацијом 9 (девет) мера.

Дијаграм 1. Преглед посебних циљева

Дијаграм 2. Преглед мера у оквиру посебних циљева

У складу са методологијом датом Законом о планском систему и пратећим Уредбама, Програм прати акциони план, који обухвата све законом обавезне елементе, и приказан је у другом делу документа, у јасној директној вези са финансијским планом.

У циљу испуњења обавезе родно одговорног буџетирања, коју дефинише Закон о буџетском систему, циљеви и показатељи дефинисани овим Програмом биће праћени и, кроз финансијски план, приказивани у складу са принципима родне равноправности.

ОПШТИ ЦИЉ: Унапређен систем подршке младима

Општи циљ Програма за унапређење положаја младих у Чачку 2025-2027. обухвата мере и активности идентификоване као кључне за побољшање положаја младих на територији Чачка у средњорочном период од 3 године. Општи циљ Програма је детаљније разрађен истоимени Приоритетни циљ дефинисан Планом развоја града Чачка 2023-2030. што је методолошки у потпуности у складу са Законом о планском систему.

Сви обухваћени елементи у потпуности су усаглашени са Стратегијом за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године, као и Стратегијом ЕУ за младе 2019-2027. што је веома битно, због потребе усаглашавања праваца деловања, заједничке стратешке оријентације, и у том смислу отварања могућности за град Чачак да активно учествује у домаћим и међународним пројектима, пре свега кроз донаторске програме. Допринос достизању општег циља дају три дефинисана посебна циља, а све то кроз оперативне активности приказане у оквиру мера.

Реализацијом наведених активности и достизањем показатеља резултата на нивоу истих, даје се допринос достизању показатеља дефинисаних на нивоу посебних циљева, а тиме и показатеља на нивоу опште циља. Општи циљ је, генерално посматрано, усмерен на унапређење система подршке младима, што ће се пре свега постићи подизањем капацитета КзМ, а након тога и спровођењем бројних акција чији ће носилац бити КзМ, као део управе града Чачка.

Систематизован рад КзМ са унапређеним људским капацитетима и новом адекватном опремом, даће своје резултате у областима које су препознате као кључне, и на којима ће се базирати развојне активности подршке младима са територије града Чачка, а то су: (а) samozapošljavanje/zapošljavanje младих; (б) подизање компетенција младих кроз различите програме обука и курсева који нису саставни део школских и студијских програма (в) омладински активизам и волонтеризам; (г) мобилност младих; (д) једнаке могућности за све младе; (ђ) здравље и безбедност младих. Успех дефинисаног општег циља мериће се путем показатеља, као што су степен незапослености младих, степен учешћа младих у програмима мобилности, оцене менталног здравља младих, оцене безбедности младих.

7.1. Веза са Циљевима одрживог развоја – Агенда 2030

Агенда 2030 је глобална развојна стратегија која дефинише 17 циљева кроз три основне димензије одрживог развоја: економски раст, социјална инклузија и заштита животне средине. Млади су део свих наведених циљева, јер се сваки тиче и младих, тј. млади представљају заједничко питање свих области у друштву. Не изоставити никога из развоја (Leave No One Behind) основно је начело Агенде за одрживи развој до 2030. године и њених циљева одрживог развоја (ЦОР). У сарадњи са младима и учешће омладинског делегата, Влада Републике Србије је 2019. године представила први добровољни национални извештај о спровођењу Циљева одрживог развоја (у даљем тексту: ЦОР). Публикација РЗС „Не изоставити никога из развоја! Напредак у остваривању оР међу младима у Србији”³ указује на податке у вези са остваривањем ЦОР у односу на младе.

ПОСЕБАН ЦИЉ 1: Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, које доводе до социјалног и економског осамостаљивања

Национална Стратегија за младе у Републици Србији 2023 - 2030. овај циљ поставља као један од посебних циљева, и у оквиру исте меру подршке предузетништву/социјалном предузетништву и запошљивости младих.

Успостављање механизма за оснаживање младих у области запошљавања, самозапошљавања и стицања практичних вештина представља кључни корак ка њиховом социјалном и економском осамостаљивању. Остваривање овог циља заснива се на креирању подстицајног окружења у коме ће млади имати једнаке могућности за развој својих потенцијала, стицање неопходних компетенција и приступ ресурсима који ће им омогућити успешан улазак на тржиште рада. Реализацијом планираних мера, млади ће добити подршку у процесу запошљавања и покретања сопственог бизниса кроз бољи приступ информацијама, програмима едукације и конкретним подстицајима.

Унапређењем модела подршке младима приликом (само)запошљавања, створиће се ефикасни оквири за њихово усмеравање и повезивање са привредним сектором. Истовремено, развој и обнова еко-кампа „Рошци” допринеће унапређењу еколошке едукације и одрживог туризма, отварајући нове могућности за младе у области зелене економије.

Унапређење дигиталних вештина и ИТ едукација младих омогућиће им да стекну практична знања из области информационих технологија, чиме ће значајно повећати своје могућности за запослење у једном од најперспективнијих сектора данашњице. Применом ових мера постићи ће се виши ниво предузетничких компетенција младих,

³ Израђена уз подршку влада Швајцарске Конфедерације и Савезне Републике Немачке

боља информисаност о постојећим програмима подршке, као и већа одрживост предузетничких иницијатива које покрећу. Овај приступ не само да ће младима пружити алате за економско осамостаљивање, већ ће допринети и дугорочном развоју локалне заједнице кроз иновативне, одрживе и конкурентне пословне моделе.

Мера 1.1. Унапређење модела подршке младима приликом само (запошљавања)

Подршка предузетништву и запошљивости младих је препозната као једна од планираних мера у оквиру националне Стратегије за младе за период 2023-2030. године. Град Чачак исто тако, овакве видове подршке предвиђа као механизме помоћи за младе и реализује у сарадњи са Националном службом за запошљавање. Конкретно, подршка samozapošljavanju обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за samozapošljavanje младима до 30 година старости.

Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се samozapošljavaju састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обуке у Националној служби за запошљавање, регионалним развојним агенцијама и др. Средства за samozapošljavanje одобравају се незапосленом лицу у виду субвенције, у једнократном износу ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос.

Национална служба за запошљавање у сарадњи са Градом Чачком објављује посебан јавни позив за подршку samozapošljavanju, уколико се средства издвоје у буџету Града. Према томе, средства за финансирање мере обезбеђује град Чачак кроз Акциони план запошљавања града Чачка (у тренутку израде Програма, важећи Акциони план је за период 2024-2026.), као и Национална служба за запошљавање кроз суфинансирање као и кроз редовне активности- јавне позиве. У оквиру Одлуке о буџету града Чачка за 2025. годину, нису предвиђена средства за субвенционисање samozapošljavanja услед тога што та потреба за текућу годину није препозната као приоритетна, с тим да ће град Чачак у предстојећем периоду средства за ову намену опредељивати уколико се укаже потреба.

Осим тога, град Чачак је у циљу ефикаснијег проступа проблемима до којих долази услед одласка младих са подручја, израдио и „Студију оправданости за стицање оптималних услова за останак младих-факултетски образованих у Чачку”, што свеукупно може имати позитиван ефекат на финансирање и реализацију планираних активности у овој области.

Мера 1.2. Обнова и развој еко-кампа „Рошци”

Ова мера има за циљ ревитализацију еко кампа у Рошцима и његово претварање у савремени центар за еколошку едукацију и одрживи туризам намењен младима. Кроз унапређење инфраструктуре, набавку неопходне опреме и организацију едукативних

активности, овај простор ће добити нову функцију која ће допринети развоју еколошке свести и промоцији одговорног односа према животној средини. Радови на обнови кампа обухватиће реновирање и унапређење инфраструктуре и увођење еколошки одрживих решења која ће омогућити боље услове за боравак и учење.

Поред тога, обезбедиће се савремена опрема неопходна за спровођење интерактивних радионица, што ће омогућити младима да кроз практичан рад усвоје знања о климатским променама, заштити водних ресурса, управљању отпадом и другим важним темама из области екологије. Посебан фокус биће стављен на едукативне програме који ће окупљати младе из Чачка и околине, пружајући им прилику да се упознају са принципима одрживог развоја и стекну вештине неопходне за активно учење у заштити животне средине. Радионице ће бити осмишљене тако да подстичу интерактиван приступ учењу, кроз практичне вежбе, теренски рад и ангажовање стручњака из релевантних области.

Финансијска подршка за реализацију ове мере биће обезбеђена кроз сарадњу Града Чачка, Министарства туризма и омладине и Министарства заштите животне средине. Ревитализацијом овог простора не само да ће се створити бољи услови за едукацију младих, већ ће се и подстаћи развој еко-туризма, што ће допринети широј заједници кроз очување природе и промоцију одговорног туризма.

Мера 1.3. Унапређење дигиталних вештина и ИТ едукација младих

Програм унапређења дигиталних вештина и ИТ едукације младих осмишљен је с циљем подизања дигиталних компетенција младих на подручју града Чачка, како би им се омогућило лакше запошљавање и већа конкурентност на тржишту рада. Бесплатни ИТ курсеви намењени су младима узраста од 19 до 30 година, а програм ће се реализовати у оквиру двогодишњег пројекта кроз два одвојена позива, од којих ће сваки обухватити по 30 учесника, организованих у мање групе ради ефикаснијег учења и рада. Обуке ће обухватити теме од основа „web” развоја до напредних техника програмирања, омогућавајући младима да стекну практична знања која су високо тражена у савременом ИТ сектору.

Програм ће обухватити курсеве из основног и напредног нивоа HTML-а и JavaScript-а, као и рад са библиотеком jQuery, пружајући учесницима свеобухватно разумевање кључних технологија за веб развој. Поред саме обуке, мера подразумева набавку неопходне техничке опреме која ће осигурати квалитетну реализацију наставе, као и промотивне активности усмерене на информисање младих о могућностима које им овај програм пружа. Завршетком курса, полазници ће добити сертификате који ће им олакшати приступ тржишту рада и повећати њихове шансе за запослење у сектору информационалних технологија.

Финансијска подршка за реализацију програма биће обезбеђена кроз сарадњу Града Чачка и Министарства туризма и омладине или од других донатора. Реализацијом ове мере допринеће се развоју кадрова у области ИТ-а, што ће имати позитиван утицај не само на запошљивост младих, већ и на привредни развој локалне заједнице.

Мера 1.4. Едукативне радионице калиграфије и оригамија

Ова мера има за циљ да младима пружи прилику да се упознају са традиционалним уметничким вештинама кроз практичан и едукативан приступ. Градска библиотека „Владислав Петковић Дис” ће организовати радионице калиграфије и оригамија, омогућавајући учесницима да истражују и усавршавају ове технике, уз истовремено развијање креативности, стрпљења и прецизности. Кроз калиграфску радионицу, полазници ће имати прилику да се упознају са класичним калиграфским писмима ћирилице и латинице, као и са техникама њиховог извођења.

Радионице ће укључивати рад са различитим алатима и подлогама, чиме ће млади стицати знања о традиционалним и модерним облицима калиграфије. Са друге стране, оригами радионица ће увести полазнике у свет јапанске уметности савијања папира, кроз теоријске и практичне активности. Поред израде оригами фигура, учесници ће се упознати са историјатом ове технике и њеном применом у савременом дизајну. Радионице су намењене младима и одвијаће се у малим групама до 10 полазника, како би се обезбедила индивидуализована подршка и квалитетно усвајање знања.

Планирана је и сарадња са школама, као и могућност одржавања радионица ван просторија библиотеке, чиме би се осигурала већа доступност и укљученост младих. Овим програмом доприноси се развоју креативних компетенција младих, али и очувању и промоцији културне баштине.

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Млади су активни учесници друштва

Посебан циљ 2 дефинисан је на основу препознатих потреба града Чачка, приоритета дефинисаних Стратегијом за младе у Републици Србији 2023-2030., као и законском регулативом. Даље, град Чачак, односно Канцеларија за младе града Чачка, већ дуги низ година остварује изузетне успехе у пројектим активностима и организацији омладинског активизма.

Из наведеног разлога, једна од првих мера коју је потребно спровести је подизање капацитета Канцеларије за младе, која је носилац готово свих других дефинисаних мера, и од чијих капацитета, у великој мери, зависи успех и других мера. Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. указује на питања омладинског активизма, волонтирања, укључивања младих у доношење одлука и креирање јавних политика, укључивање младих у међународне размене, сарадњу са младима из земље и иностранства, мобилност младих, дијалог свих значајних актера, и свакако једнака права и учешће свих.

Сва наведена питања обухваћена су у оквиру посебног циља “Млади су активни учесници друштва на свим нивоима”. Програм за унапређење положаја младих у

Чачку, водећи се стратешком националном орјентацијом, као један од својих посебних циљева свакако поставља младе и њихову активну улогу у друштву. Поред стратешке орјентације, омладински активизам уређен је и Законом о младима⁴, који указује на могућности финансирања из буџета РС програма и пројеката од јавног интереса у областима омладинског сектора.

Наведене области у којима постоји могућност финансијске подршке из буџета Републике Србије обухваћене су и Програмом за унапређење положаја младих у Чачку, као што је пре свега друштвено оснаживање младих, пре свега кроз подстицај волонтеризма и омладинског рада, као и изградњу капацитета удружења младих. Питање волонтирања регулисано је и Законом о волонтирању⁵ којим се уређују питања од интереса за младе волонтере, од разумевања појмова у вези са волонтирањем, принципа волонтирања, уговора о волонтирању, до права и обавеза волонтера и организатора волонтирања.

Поред питања волонтеризма и омладинског активизма, Стратегија за младе у Републици Србији 2023-2030. у оквиру засебне мере акцентује и унапређење међународне сарадње, размене искуства и пракси младих и осталих субјеката омладинске политике и учешће у развоју, праћењу и евалуацији међународних докумената омладинске политике.

Поред волонтеризма, као можда и најважнијег сегмента омладинског активизма, овај посебан циљ наглашава и значај мобилности младих, веће укључивање у међународне пројекте у циљу размене, стицања искуства, стварање међународних веза младих. У оквиру овог циља радиће се и на оснаживању младих кроз програм “Pulse of Youth - Fusion Fest” има за циљ да подстакне младе људе кроз креативне, едукативне, социјалне и професионалне активности.

Све активности дефинисане у оквиру мера овог посебног циља, као и других посебних циљева, биће отворене за све младе, а посебно из осетљивих група, због чега је једна од мера и дефинирана у овом Програму, како би се креирало дугорочно партнерство са удружењима која окупљају осетљиве групе младих. Две од четири дефинисане мере, обухваћене су и Планом развоја града Чачка 2023-2030.

Мера 2.1. Јачање капацитета Канцеларије за младе

Град Чачак је формирао Канцеларију за младе, која је почела са радом 2013. године као део Градске управе града Чачка (тренутно Градска управа за локални економски развој), међутим иста није део организационе структуре Града. Финансирање рада Канцеларије за младе (у даљем тексту: КЗМ) врши се из буџета Града. КЗМ активно ради на пружању различитих облика подршке у циљу обезбеђивања једнаког положаја свих младих и развоја солидарности и толеранције.

Кроз сам рад КЗМ прошло је доста младих људи, пре свега волонтера. Један од можда најважнијих пројеката био је “Волонтирај-сада немаш изговор”, у оквиру ког је

⁴ ("Сл. гласник РС", бр. 50/2011 и 116/2022 - др. закон)

⁵ ("Сл. гласник РС", бр. 36/2010)

основана база волонтера, од којих је више од 60 активних. Канцеларија је од оснивања до данас организовала велики број различитих акција, хуманитарних, едукативних, акција за заштиту животне средине, и спровела значајан број пројеката. Посебно треба нагласити да је Кровна организација младих Србије (КОМС) посетила Чачак због пројекта “Волонтирај-сад немаш изговор”, када је КЗМ Града Чачка изабрана као пример добре праксе у Републици Србији, због добре организације, заједничког дуга, позитивне енергије волонтера. КЗМ отворена је за све младе људе са територије Града и нуди различите програме неформалног образовања, дружења и учења.

Мера јачања капацитета КЗЗ односи се на унапређење људских и материјалних капацитета. КЗМ нема систематизована радна места, што се сада, након свих година рада, показује као изузетна потреба, посматрајући до сада постигнуте резултате. У оквиру мере јачања капацитета у плану је да се систематизују три радна места на неодређено време у Градској управи за друштвене делатности града Чачка, од чега ће једно бити радно место координатора КЗМ. За наведено је потребно извршити измену Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у градским управама, стручним службама и Градском правобранилаштву града Чачка, као и обезбедити буџетска средства за људске ресурсе и програмске активности КЗМ у у Градској управи за друштвене делатности града Чачка.

Поред запошљавања два лица, у оквиру мере јачања капацитета КЗМ, планира се и набавка мобилијара за друштвене активности младих (намештај, рачунари, спортски реквизити, кухиња, фрижидер, лејзи бегови). Резултат мере пратиће се кроз број редовних као и пројектних акција организованих од стране КЗМ, као и броја чланова и организација младих укључених у рад КЗМ.

Ова мера је дефинисана у оквиру Плана развоја града Чачка 2023-2030. године.

Мера 2.2. Јачање канала комуникације и партиципације младих

Мера Јачања канала комуникације и партиципације младих подразумева унапређење сарадње, како у националним оквирима, тако и унапређење сарадње и на међународном нивоу, активирање активности размене младих, и омладинске праксе. Циљ ове мере је подржавање кретања младих, развој канала комуникације и размена идеја. Све ово свакако представља основу будућих перспектива за сарадњу у региону, заснованих на вредностима суживота, толеранције и поштовања људских права и разноликости, као и посвећености инклузији и безбедности кроз подршку актерима, партнерима и удружењима која спроводе омладинске активности регионалног и међународног карактера.

Остваривање циља свакако се пре свега остварује кроз учешће у разлитим регионалним и међународним скуповима, процесима и организацијама. Мера такође има за циљ даа интензивира регионалну сарадњу младих и институција које се баве младима, као и да обезбеди имплементацију заједничких програма за младе који се фокусирају на принципе демократског управљања, одрживог економског развоја, образовања и иновација. Акцент би свакако био на координацији сарадње младих на Западном Балкану.

Конкретније посматрано, активности на којима се дефинисана мера заснива су: активнија пријављивања на програме Еразмус плус које расписује Фондација Темпус, али и друге, пре свега европске донаторске програме, као и успостављање контаката, повезивање и организација узајамних посета са омладинским организацијама из земаља у окружењу, односно укључивању младих са територије града Чачка у различите међународне омладинске активности. Две прве конкретне активности које ће бити носиоци мере, и које ће бити реализоване и мерене на самом почетку имплементације овог Програма, су: припрема апликација за међународне донаторске програма мобилности младих (Ерасмус и други), као и организација од стране града Чачка и КзМ одласка 20 представника младих у посету некој организацији младих у иностранству, као и организација узвратне посете. Резултат мере пратиће се преко информисаности младих, укључености младих у домаће и међународне пројекте, стеченој пракси, броју програма мобилности у којима су учествовали, као и степеном задовољства квалитетом програма.

Ова мера је дефинисана у оквиру Плана развоја града Чачка 2023-2030. године.

Мера 2.3. Једнаке могућности за све младе на територији града Чачка

Циљ мере је стварање услова за бољи стандард и квалитет живота за младе особе оболеле од мишићне дистрофије и сродних неуро-мишићних болести, унапређењу квалитета односа у средини и стварању могућности за независтан живот, као и регулисању права младих особа са инвалидитетом, сагласно онима које постоје у најразвијенијим земљама Европе.

Паралелно са стварањем повољнијих услова за живот и рад наведене циљне групе, у оквиру мере ће се активно радити и на успостављању партнерства између локалне самоуправе и удружења грађана која се баве овом темом. Једна од првих активности која се планира је спровођење пројекта “Заједно напред – инклузивни Чачак”, који има за циљ активирање и оснаживање већег броја младих оболелих од мишићне дистрофије и сродних неуро-мишићних болести и укључивање у све сфере друштва у локалној заједници и шире.

Један од циљева свакако је њихово осамостаљивање и унапређење квалитета живота. Радиће се на непосреднијој сарадњи са КзМ града Чачка, уз узимање активнијег учешћа у пројектима и активностима током године. Прва активност која ће бити спроводена је организација дводневног излета у бању “Ждрело” младих особа оболелих од мишићне дистрофије. У току излета реализоваће се спортска дружења, радионица на тему „Генерацијска подршка и помоћ” као и дружење свих учесника и размена мишљења и ставова кроз подршку и самоподршку. Учесници излета ће моћи и кроз друге активности (коришћење базена са термоминералном водом у оквиру хотела) допринети бољој инклузији особа са инвалидитетом и младих.

Друга активност биле би едукативне радионице „Приступ инвалидности”. План је да се организују обуке обуке младих за персоналне асистенте и личне пратиоце детета. Обуку за персоналне асистенте обавиле би особе лиценциране за ту делатност, а обуку за личне пратиоце Центар за пружање услуга социјалне заштите „Зрачак.” Резултат

мере пратиће се преко број укључености младих из конкретне циљне групе у активностима и пројектима које организује КзМ, град Чачак, као и удружења и појединци са територије Града, као и квалитетнијом услугом за персоналне асистенте и личне пратиоце.

Мера 2.4. Развој волонтеризма и активно учешће младих

Мера подразумева подстицање волонтеризма и активизма младих уз развијање неформалног образовања и међугенерациске солидарности. Друштвена одговорност и солидарност су најважнији принципи у омладинском активизму, на којима се граде и негују друштвене вредности и ствара веза са заједницом, а што се постиже, пре свега кроз различите облике волонтерских активности. Волонтерске активности позитивно утичу како на развој друштвеног живота и стварање компактности једне заједнице, а исто тако позитивно утичу и на развој личности младе особе која у тим активностима учествује, развијајући одговорност и солидарност, али и омогућава стицање важних компетенција значајних за даљи лични и професионални развој младих.

Град Чачак и Канцеларија за младе већ дуже време посвећено раде на промоцији волонтеризма и активизма младих, и организацији бројних, веома различитих, акција. У наредном, планском периоду, који обухвата овај Програм, фокус ће бити на организацији, од стране младих, различитих радионица, као што су оне о значају неформалног образовања кроз волонтирање и радионице унапређења дигитална писмености жена 45+ у руралном подручју.

Затим, биће организоване активности индивидуалне процене компетенција младих стечена кроз неформално образовање, затим укључивање удружења жена из руралних подручја у волонтерске активности младих. Паралелно са спровођењем планираних активности у оквиру мере, континуирано ће се спроводити промотивне активности, као што су: промоција волонтеризма, значаја неформалног образовања, као и међугенерациске солидарности.

Канцеларија за младе града Чачка, у сарадњи са омладинским и другим удружењима са територије Града, радиће на мониторингу и евалуацији активности и постигнутих резултата. Резултат мере пратиће се преко броја организованих волонтерских акција, броја младих који су волонтирали, броја организација укључених у волонтерске активности младих, као и броја грађана директних и индиректних корисника волонтерских услуга младих.

Мера 2.5. Подстицајни програми оснаживању младих

Мера обухвата већи број активности у оквиру програма "Pulse of Youth -Fusion Fest". Програм "Pulse of Youth -Fusion Fest" има за циљ да подстакне и оснажи младе људе кроз креативне, едукативне, социјалне и професионалне активности. Кроз вишемесечне радионице и менторске сесије, млади ће унапредити своје вештине у области плеса, музике, уметности, ди-џејинга, психолошке подршке и других креативних дисциплина.

Програм ће се завршити великим дводневним фестивалом на градском тргу или сличном месту где ће учесници имати прилику да покажу своје постигнуће и представити своје усавршене плесне, музичке и уметничке наступе публици. Програм ће

обухватити:

(а) развијање креативних вештина у циљу унапређења уметничке способности младих кроз плес, музику, уметност, ди-џејинга и друге креативне дисциплине. Радионице ће им помоћи да развијају своје таленте и стекну нова знања у креативном изражавању; (б) развој социјалних и емоционалних вештина у циљу усавршавања социјалних вештина младих као што су тимска сарадња, решавање конфликта и лидерство, развој емоционалне интелигенције, која је кључна за међуљудске односе и лични раст; (в) едукација младих о дигиталним алатима у циљу стицања знања која су тражена у многим индустријама, као што су дигитални маркетинг, продукција музике и иновације; (г) подстицање размене са циљем да се млади повежу са вршњацима из других градова, чиме се подстиче разумевање различитих култура и развој глобалне свести. Кроз језичке радионице, млади ће учити о различитим традицијама и развијати језичке вештине; (д) подизање самопоуздања и менталног здравља у циљу изградње самопоуздања код младих (кроз наступе и креативне изазове) и позитиван однос према себи; (ђ) промовисање друштвене одговорности и ангажованости са циљем омогућавања младима да препознају друштвене проблеме и постану ангажовани чланови својих заједница. Кроз друштвене иницијативе, млади ће се припремити да постану лидери позитивних промена у друштву; (е) јачање професионалних мрежа са циљем омогућавања младима да се повежу са стручњацима, менторима и колегама, чиме се ствара прилика за професионалну изградњу и умрежавање.

Младима ће бити пружена прилика да развијају своје каријере и стекну искуства која ће им бити од помоћи у будућности. Програм "Pulse of Youth -Fusion Fest" биће реализован кроз период од неколико месеци, са следећим кључним компонентама: (1) радионице и менторске сесије: учесници ће похађати интензивне радионице у различитим областима, као што су плес, музика, уметност, језик, психологија и социјалне вештине; радионице ће бити вођене од стране стручњака и ментора, који ће младима помоћи да усаврше своје таленте и вештине кроз практичне активности; (2) интерактивне сесије и групни пројекти: млади ће бити укључени у групне активности које подстичу креативност, сарадњу и решавање проблема; кроз дискусије, браинсторминг сесије и заједничке пројекте, млади ће развијати социјалне вештине, као и способност рада у тимовима; (3) завршни плесно-музички наступи: програм ће кулминирати великим догађајем на градском тргу, где ће учесници имати прилику да покажу своје уметничке радове, наступе и пројекте; наступи ће укључивати плесне и музичке перформансе, а програм ће бити отворен за ширу јавност, чиме ће млади добити прилику да покажу свој рад широј публици и стекну додатно самопоуздање.

Резултати који се очекују од имплементације мере су: развијене креативне и уметничке вештине младих, побољшане социјалне вештине, емоционална интелигенција и самосвест, повећане компетенције у дигиталним, техничким вештинама, јачање менталног здравља и емоционалне отпорности, активно учешће младих у друштвеним иницијативама и одговорним акцијама, умрежавање младих са стручњацима,

менторима и колегама, што доприноси њиховом професионалном развоју. Програм "Pulse of Youth -Fusion Fest" пружа младима јединствену прилику да унапреде своје вештине, прошире видике и припреме се за изазове будућности. Кроз креативне, едукативне и социјалне активности, као и завршни наступ на градском тргу, идеја је подржати и створити инспиративну заједницу која ће младима омогућити да постану лидери и иноватори у друштву.

ПОСЕБАН ЦИЉ 3: Развој здравих стилова живота и подршка безбедности младих

Посебан циљ обухвата бригу о младима, у делу здравља и безбедности. Проблем здравља младих, здравих стилова живота и безбедности је један од проблема идентификованих Стратегијом за младе у Републици Србији 2023-2030. У оквиру посебног циља наведене Стратегије (ПЦ 5. Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих), дефинисане су мере подршке програмима међу којима су они који се тичу менталног здравља младих, као и програмима унапређења безбедности младих, укључујући и безбедност на интернету, што су и мере које су идентификоване као приоритетне у оквиру овог Програма.

За потребе креирања политике заштите менталног здравља, Република Србија је усвојила Програм о заштити менталног здравља у Републици Србији за период 2019–2026. године⁶, а млади су препознати као једна од посебно вулнерабилних популација и предвиђено је да се рад на превенцији менталних поремећаја и унапређењу менталног здравља посебно усмери и на младе и да се у вези са тим подржи развој мреже специфичних служби. Када је реч о стратешком оквиру на нивоу ЕУ, Стратегија ЕУ за младе 2019-2027. такође наглашава значаја подршке програмима младима у вези са изазовима као што су безбедност, благостање младих и ментално здравље.

Подаци на које указује Светска здравствена организација, затим Омладинска лабораторија Западног Балкана, као и бројна међународна истраживања, показују на проблеме када је реч о здравим стиливима живота и менталном здрављу, посебно на подручју Западног Балкана. Све ово упућује на потребу активнијег ангажовања на пољу пружања подршке кроз различите информативне, едукативне и саветодавне програма, за очување менталног здравља младих.

Овде је на првом месту потребно решити питање дестигматизације менталних болести, превенције, умрежавања на релацији КзМ-породица-образовна установа-дом здравља-удружења младих, и решавања већ насталих проблема. Једна од веома битних мера у оквиру овог приоритетног циља биће организација психолошких радионица, у сарадњи са Домом здравља. Поред препознате потребе пружања подршке очувања менталног здравља младих, активности ће бити усмерене и на безбедност омладине на интернету, а програми ће бити усмерени како на младе, тако и на родитеље и наставнике.

⁶ „Службени гласник РС”, број 84/19

Мера 3.1. Подршка очувању менталног здравља младих

Ментално здравље младих представља један од кључних изазова савременог друштва. Све већи број младих суочава се са стресом, анксиозношћу, депресијом и другим психолошким потешкоћама, а често немају адекватан приступ подршци и алатима за њихово превазилажење. Ова мера има за циљ да, кроз психолошке радионице, помогне младима да развију емоционалну отпорност, стекну вештине ношења са стресом и побољшају квалитет свог менталног здравља.

У оквиру мере планирано је организовање групних радионица са психологом у омладинском клубу, као организовање појединачних разговора са психологом. За потребе реализације ових активности, град Чачак у сарадњи са Домом здравља, обезбедиће простор, психологе, организациону и техничку подршку.

У току радионица потребно је освежење и кетеринг – 5.000 по радионици У специфично захтевном времену одрастања, данас млади изражену потребу за психосоцијалном помоћи, а иста није једнако доступна свима, а у неким случајевима је овај вид помоћи и стигматизован. Ово је свакако један од разлога за отварање програма подршке који би били доступни свима, о којима би млади били информисани путем локалних медија, као и друштвених мрежа, и канала КзМ.

Потребно је додатно радити на разбијању предрасуда, мотивисању младих да потраже стручну помоћ и омогућавање доступности информација. Резултат мере пратиће се кроз број организованих психолошких радионица, као и број младих учесника на психолошким радионицама.

3.2. Повећана безбедност младих

Мера има за циљ да развије програме који оспособљавају младе да препознају и адекватно реагују на дигитално насиље, као и да се младе жене оспособе за самоодбрану. Пре свега је потребно креирати и организовати програме информисања родитеља о доступним програмима заштите деце и младих на интернету, а затим развити нове начине комуникација и едукације младих о безбедним ризицима у сајбер простору.

Град Чачак ће у оквиру ове мере програмски и финансијски подржати рад удружења, стручних саветовалишта и вршњачку подршку у циљу превенције различитих облика насиља у дигиталном простору. У сарадњи са удружењима и КзМ организоваће се подршка програмима превенције свих облика насиља, а пре свега у виртуелном свету. Проблем безбедности и заштите деце и младих на интернету је правовремено препознат од стране државе и обухваћен у оквиру Стратегије развоја информационог друштва и информационе безбедности у Републици Србији 2021-2026., и регулисан Законом о информационој безбедности као и Уредбом о безбедности и заштити деце при коришћењу информационо-комуникационих технологија.

Град Чачак ће у складу са наведеним и поступати, и у оквиру ове мере спроводити потребне активности, како би се обезбедила потребна безбедност. Спровођење ове

мере, као и мере 3.1. која се бави подршком очувања менталног здравља младих, значајно смањују ризик по здравље који је данас веома висок пре свега кроз ширење штетних информација путем друштвених мрежа. Резултат мере пратиће се кроз одржаних програма подршке, како за младе, тако и за њихове наставнике и родитеље, са крајњим циљем смањења броја пријављених случајева онлајн угрожавања младих са територије града Чачка.

Поред безбедности младих на интернету, мера обухвата и активности подршке младим женама са циљем унапређења њихове безбедности. У оквиру мера, у плану је да академија борилачких вештина „Анђео” из Чачка организује обуку самоодбране намењену женама, са циљем унапређења њихове безбедности. Обука се би се организовала током марта месеца, у част Дана жена, који ће академија обележити посебним програмом намењеним искључиво женама. У плану је да кроз програм обуке прође између 20 и 50 полазница.

8. Локални акциони план за спровођење Програма за унапређење положаја младих 2025 – 2027.

Акциони план, као документ јавне политике, операционализује општи и посебне циљеве постављене Програмом, дефинише приоритете у погледу времена остваривања конкретних мера и активности, те прецизира неопходна финансијска средства за њихово спровођење и изворе финансирања. Стога, усвајање Акционог плана, представља предуслов за остваривање општих и посебних циљева који су дефинисани Програмом.

У наставку документа налази се табеларни преглед посебних циљева, мера и активности, са свим законски обавезним елементима. Методолошки посматрано, Локални акциони план за спровођење Програма за унапређење положаја младих 2025 – 2027. у потпуности је у складу са Акционим планом 2023-2025. за спровођење Стратегије за младе у Републици Србији за период 2023-2030.

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ У ЧАЧКУ 2025 – 2027.**

Општи циљ: Унапређен систем подршке младима (дефинисан као Приоритетни циљ у оквиру Плана развоја града Чачка 2023-2030.)						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Град Чачак						
Показатељ(и) на нивоу општег циља (показатељ ефекта)	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Незапослени млади, као % незапослених лица	%	Аналитички ЈЛС	Биће накнадно утврђено	2024.	Биће накнадно утврђено	2027.
Удео младих који су похађали додатне курсеве и обуке који нису саставни део школских и студијских програма, у укупном броју младих	%	Град Чачак и НСЗ	0	2024.	110	2027.
Млади који су похађали неки од програма мобилности у односу на укупан броја младих на територији Града (стручна пракса, посета, семинар, волонтерски камп)	%	Извештај КзМ	0	2024.	200	2027.

Посебни циљ 1: Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, које доводе до социјалног и економског осамостаљивања						
Институција одговорна за координацију и извештавање: Град Чачак и НСЗ						
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Број новооснованих предузетника које су основали млади по основу програма за самозапошљавање	Број	НСЗ	15	2024.	25	2027.
Млади који су похађали додатне курсеве и обуке који нису саставни део школских и студијских програма	Број	Градска управа за друштвене делатности, НСЗ	0	2024.	110	2027.

Мера 1.1.: Унапређење модела подршке младима приликом (само)запошљавања						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак – Градска управа за ЛЕР						
Период спровођења: 2025-2027				Тип мере: Подстицајна и информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				/		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Број лица која су покренула сопствену делатност подстицајним средствима града Чачка	број	НСЗ	15	2024.	25	2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.

Град Чачак, НСЗ	/	/	2.500	2.500
-----------------	---	---	-------	-------

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
1.1.1. Спровођење Локалног акционог плана запошљавања	Град Чачак – градска управа за ЛЕР	НСЗ	2027.	Буџет Града	/	/	2.500	2.500

Мера 1.2.: Обнова и развој еко-кампа „Рошци”						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак – Градска управа за финансије						
Период спровођења: 2025-2027				Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга; Информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				/		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Млади који су прошли кроз едукацију	Број	Градска управа за друштвене делатности	0	2024.	200	2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Буџет Града, Министарство туризма и омладине, Министарство заштите животне средине	/	750	4.500	820

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
1.2.1. Израда пројектно техничке документације	Град Чачак – Градска управа за финансије		Децембар 2025.	Град Чачак	/	750	/	/
1.2.2. Реновирање и унапређење инфраструктуре еко-кампа „Рошци“	Град Чачак – Градска управа за финансије	ОШ „Божи Томић“	Децембар 2026.	Град Чачак, надлежно министарство	/	/	4.000	/
1.2.3. Набавка опреме за едукативне радионице	Град Чачак – Градска управа за финансије		Март 2027.	Град Чачак, донатори	/	/	500	500
1.2.4. Организовање едукативних радионица за младе о екологији и заштити животне средине и одрживим праксама	Град Чачак – Градска управа за друштвене делатности (КЗМ)	Основне школе, Прехрамбено - угоститељска школа	Октобар 2027.	Град Чачак	/	/	/	320

Мера 1.3.: Унапређење дигиталних вештина и ИТ едукација младих						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак – градска управа за друштвене делатности						
Период спровођења: 2025-2027				Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга; Информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				/		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Полазници ИТ обука	Број	КЗМ	0	2024.	60	2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак и Министарство туризма и омладине	/	/	2.513	1.804

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
1.3.1. Набавка опреме за едукације	Град Чачак – Градска управа за финансије	КЗМ	Јун 2026.	Град Чачак, надлежно министарство	/	/	709	?
1.3.2. Припрема и штампа промо материјала	Град Чачак – Градска управа за		2027.	Град Чачак	/	/	504	504

	друштвене делатности (КЗМ)							
1.3.3. Одржавање обука	Град Чачак – за друштвене делатности (КЗМ)	Удружења грађана	2027.	Град Чачак, надлежно министарство	/	/	1.300	1.300

Мера 1.4.: Едукативне радионице калиграфије и оригамија							
Институција одговорна за реализацију: Градска библиотека Владислав Петковић Дис							
Период спровођења: 2025-2027				Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				/			
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности	
Број полазника радионица	Број	Градска Библиотека	0	2024.	50	2027.	

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак	/	100	100	100

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.
-------------------	-------------------------------	----------------------------------	-----------------------------	-------------------	-----------------------------	--

						2025.	2026.	2027.
1.4.1. Набавка опреме	Град Чачак – за друштвене делатности	Градска Библиотека	2027.	Град Чачак	/	60	60	60
1.4.2. Услуге вођења едукације (хонорари)	Град Чачак – за друштвене делатности	Градска Библиотека	2027.	Град Чачак	/	40	40	40

Посебни циљ 2: Млади су активни учесници друштва						
Институција одговорна за координацију и извештавање: Град Чачак						
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Број годишњих акција младих организованих преко КзМ	Број	Извештај КзМ	25	2024.	30	2027.
Број младих укључених у акције организоване преко КзМ	Број	Извештај КзМ	100	2024.	150	2027.
Број активности и пројеката подршке друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености на територији Града	Број	Извештај КзМ	4	2024.	7	2027.
Млади који су волонтирали у последњих годину дана, од укупног броја младих на територији Града	%	Извештај КзМ	Биће накнадно утврђено	2024.	Биће накнадно утврђено	2027.

Мера 2.1.: Јачање капацитета Канцеларије за младе						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак – Градска управа за друштвене делатности						
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: институционално-управљачка; обезбеђење добара и пружање услуга		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у градским управама, стручним службама и Градском правобранилаштву града Чачка (у делу Градске управе за друштвене делатности)		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљна вредност	Година циљне вредности
Број систематизованих радних места	број	Систематизација	0	2025.	3	2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак	xx	0	8.650	8.650

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
2.1.1. Повећање људских ресурса КзМ (троје запосленх у систематизацији)	Град Чачак	-	2027.	Град Чачак	-	00	8.500	8.500
2.1.2. Набавка мобилијара за друштвене активности младих (намештај, рачунари, спортски реквизити, кухиња,	Град Чачак	-	2027.	Град Чачак	-	00	150	150

фрижидер, лејзи бегови).								
--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Мера 2.2.: Јачање канала комуникације и партиципације младих						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак						
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Није потребно		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљна вредност	Година циљне вредности
Број младих који су похађали неки од програма мобилности у периоду последње три године	број	Извештај КЗМ	0	2022-2024.	100	2025-2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак		0	180	180

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
2.2.1. Припрема пројектних апликација за Ерасмус и друге донаторске програма	Град Чачак	Удружења младих са територије	Март 2026.	Град Чачак	-	0	0	0

којима се подржава мобилност младих		Града						
2.2.2. Организација посете 20 младих представника са територије Града некој омладинској организацији у иностранству	Град Чачак	Удружења младих са територије Града	Октобар 2026.	Град Чачак	-	-	180	-
2.2.3. Организација узвратне посете Омладинске организације из иностранства	Град Чачак	Удружења младих са територије Града	Октобар 2027.	Град Чачак	-	-	-	180

Мера 2.3.: Једнаке могућности за све младе на територији града Чачка						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак						
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Није потребно		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљна вредност	Година циљне вредности
Број младих са територије града Чачка оболелих од мишићне дистрофије и сродних неуро-мишићних болести, који су укључени у омладинске активности, мобилност и др. у последње три године	број	Извештај КЗМ	11	2024.	17	2027.
Број обучених младих за персоналне асистенте и личне пратиоце	број	Извештај КЗМ	0	2024.	20	2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак и Министарство омладине и туризма	биће дефинисано након укључивања мере у буџет	250	320	0

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
2.3.1. Организација едукативне радионице „Пристап инвалидности”	Град Чачак	Центар за пружање услуга социјалне заштите „Зрачак”	Децембар 2026.	Град Чачак		0	320	0
2.3.2. Дводневни излет за 24 учесника (трошак обухвата: превоз, полупансион, хонорар радионичара, освежење)	Град Чачак	Удружење дистрофичара Моравичког округа – Чачак	Октобар 2025.	Град Чачак		250	0	0

Мера 2.4.: Развој волонтеризма и активно учешће младих							
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак							
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: информативно-едукативна; обезбеђење добара и пружање услуга			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Није потребно			
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна	Базна година	Циљна	Година циљне	

			вредност		вредност	вредности
Број младих који су волонтирали	Број	Извештај КзМ	0	2024.	100	2026.
Број организованих волонтерских акција	Број	Извештај КзМ	0	2024.	20	2026.
Број организација укључених у волонтерске активности младих	Број	Извештај КзМ	0	2024.	7	2026.
Број грађана директних и индиректних корисника волонтерских услуга младих	Број	Извештај КзМ	0	2024.	6000	2026.
Број одржаних радионица са младима	Број	Извештај КзМ	0	2024.	8	2026.
Број радионица дигиталне писмености за жене у руралном подручју	Број	Извештај КзМ	0	2024.	12	2026.
Број младих са проценом компетенција стечених неформалним образовањем	Број	Извештај КзМ	0	2024.	20	2026.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Министарство информисања и телекомуникација и Град Чачак	/	2.212,2	800	0

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.

2.4.1. Координација активности	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и телекомуникац.		0	200 600	
2.4.2. Реализација радионица - Радионице о значају неформалног образовања кроз волонтирање (8 радионица) - Радионнице унапређења дигитална писмености жена 45+ у руралном подручју (12 радионица)	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и телекомуникац.		300 540		
2.4.3. Индивидуална процена компетенција (20 младих прошло процену, 5 индивидуалних сесија са саветником)	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и телекомуникац.		0 600		
2.4.4. Промотивне активности	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и телекомуникац.		0 58		
2.4.5. Набавка опреме и средстава	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и		250 230		

				телекомуникац.				
2.4.6. Трошкови комуникације	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и телекомуникац.		0 71.2		
2.4.7. Трошкови путовања и кетеринга	Град Чачак	Канцеларија за младе и Удружење Ларис	2025.	Град Чачак Министарство информисања и телекомуникац.		0 143		

Мера 2.5.: Подстицајни програми оснаживању младих						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак						
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Није потребно		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљна вредност	Година циљне вредности
Млади директно укључени у програм	број	Извештај	0	2024.	150	2026
Млади индиректно укључени у програм	број	Извештај	0	2024.	2.500	2026.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак			530	

Министарство туризма и омладине			2.120	
---------------------------------	--	--	-------	--

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
2.5.1. Радионице и менторске сесије	Град Чачак	Плесни клуб Луна	2026.	Град Чачак Министарство туризма и омладине		0	550	0
2.5.2. Интерактивне сесије и групни пројекти	Град Чачак	Плесни клуб Луна	2026.	Град Чачак Министарство туризма и омладине		0	600	0
2.5.3. Завршни плесно-музички наступи	Град Чачак	Плесни клуб Луна	2026.	Град Чачак Министарство туризма и омладине		0	1.500	0

Посебни циљ 3: Развој здравих стилова живота, здравља и подршка безбедности младих						
Институција одговорна за координацију и извештавање: Град Чачак						
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност	Година циљне вредности
Млади који су потражили помоћ због забринутости за своје ментално здравље	Број	Дом здравља	98	2024.	120	2027.
Број пријављених случајева онлајн угрожавања младих	Број	Полицијска	Биће	2024.	Биће накнадно	2027.

са територије Града		управа Чачак	накнадно утврђено		утврђено	
---------------------	--	--------------	----------------------	--	----------	--

Мера 3.1.: Подршка очувању менталног здравља младих						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак						
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Није потребно		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљна вредност	Година циљне вредности
Број одржаних психолошких радионица	Број	Извештај Града	16	2023.	2026-2027.	10
Број младих учесника на психолошким радионицама	Број	Извештај Града	20	2023.	2026-2027.	30

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак		360	360	360

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
3.1.1. Одржавање 20 групних психолошких радионица годишње	Град Чачак	Дом здравља Чачак	2026.	Град Чачак		200	200	200

3.1.2. Организовање појединачних разговора са психологом – у складу са указаном потребом (оквирно 30 годишње)	Град Чачак	Дом здравља Чачак	2026.	Град Чачак		60	60	60
3.1.3. Информативна кампања	Град Чачак	Дом здравља Чачак	2026.	Град Чачак		100	100	100

Мера 3.2.: Повећана безбедност младих						
Институција одговорна за реализацију: Град Чачак						
Период спровођења: 2025 – 2027.				Тип мере: информативно-едукативна		
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Није потребно		
Показатељ(и) на нивоу мере	Јед. мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљна вредност	Година циљне вредности
Подржани програми подршке унапређењу безбедности младих на интернету	Број	Извештај КзМ	0	2024.	5	2027.
Млади који су учествовали у програмима подршке унапређењу безбедности младих на интернету у току календарске године	Број	Извештај КзМ	0	2024.	1000	2027.
Родитељи и наставници који су учествовали у програмима подршке унапређењу безбедности младих на интернету у току календарске године	Број	Извештај КзМ	0	2024.	1000	2027.
Младе жене које су прошле програм самоодбране	Број	Извештај КзМ	0	2024.	50	2027.

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.
-------------------------------	------------------------------------	---

		У години 2025.	У години 2026.	У години 2027.
Град Чачак		120	1.120	1.120
Министарство омладине и туризма				

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						2025.	2026.	2027.
3.2.1. Подршка програмима подршке унапређењу безбедности младих на интернет - едукација младих	Град Чачак	Удружења младих са територије Града; Полицијска управа Чачак	2027.	Град Чачак Министарство омладине и туризма		/	200 300	200 300
3.2.2. Подршка програмима подршке унапређењу безбедности младих на интернет - едукација родитеља и наставника	Град Чачак	Удружења младих са територије Града	2027.	Град Чачак и Министарство омладине и туризма		/	200 300	200 300
3.2.3. Организација обуке самоодбране за младе жене	Град Чачак	Академија борилачких вештина “Анђео”, Чачак	2027.	Град Чачак Министарство омладине и туризма		120	120	120

9. Институционални модел за имплементацију, укључујући и систем праћења, вредновања и извештавања

У оквиру овог поглавља представљен је институционални оквир као механизам улога, одговорности, као и план активности када је реч о процесу праћења спровођења, вредновања и извештавања *Програма за унапређење положаја младих у Чачку за период 2025-2027*. Предметни модел се спроводи у циљу повећања ефикасности у спровођењу и повећању вероватноће остваривања планираних циљева и мера на нивоу Програма.

1. Праћење спровођења

Праћење спровођења је континуирана активност, која се спроводи свакодневно током периода имплементације. За потребе спровођења Програма креиран је следећи институционални оквир, а то су:

- **Координационо тело** (доносиоци одлука унутар органа Града Чачка, превакхосно Градска управа за друштвене делатности);
- **Канцеларија за младе града Чачка;**
- **Други носиоци мера и партнери у спровођењу активности дефинисаних у оквиру Програма.**

Дефинисана структура омогућава праћење остваривања посебних циљева. Координационо тело има координатора чија улога је прикупљање информација о спровођењу мера и одржавање континуиране комуникације, пре свега између координационог тела и носиоца мера, детектовање проблема и давање препоруке за решавање истих.

2. Вредновање

Вредновање је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Програма, а спроводи се периодично. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистика. Вредновање се може вршити интерно и/или екстерно. Уколико се врши интерно, неопходно је да се формира посебна комисија. С друге стране, екстерним путем вредновање се може извршити ангажовањем независних консултаната, који ће тај поступак спровести.

3. Извештавање

У току периоду спровођења Програма, град Чачак ће израђивати две врсте Извештаја, а то су следећи:

- Годишњи Извештај о спровођењу Програма;
- Финални трогодишњи Извештај о постигнутим учинцима Програма.

Извештаје ће израђивати Координационо тело Града и подносити их Градском већу једном годишње.

Овај Програм за унапређење положаја младих у Чачку и Локални акциони план за период 2025 – 2027. године објавити у „Службеном листу града Чачка“.

СКУПШТИНА ГРАДА ЧАЧКА

Бр. _____

ПРЕДСЕДНИК

Скупштине града Чачка

Игор Трифуновић